

ZPRAVODAJ 2022 / 2

Velká nad Veličkou

Ples Masarykovy základní školy

Slovo starosty

Vážení spoluobčané, podruhé v letošním roce Vás, a to u příležitosti aktuálního čísla Velického zpravodaje, které právě dostáváte do rukou, mohu oslovit. Bohužel ani po uplynulých třech měsících nemohou ode mne zaznít pozitivní informace, týkající se konfliktu mezi napadenou Ukrajinou a Ruskou federací. Konec konfliktu je i na počátku léta bohužel v nedohlednu a s tím jde ruku v ruce i dále postupující zdražování prakticky všech komodit a také jejich omezená dostupnost. Nadcházející letní měsíce se přesto mohou naštěstí lišit od těch v posledních dvou letech.

Po dvouleté pauze se opět uskuteční tradiční *Horňácké slavnosti*, konkrétně od čtvrtka 21. července do neděle 24. července. Formát slavností, jejich rozsah a konání na různých místech v obci a na Horňácku bude navazovat na předchozí ročníky. Pevně věřím, že i počasí bude k nám všem, organizátorům, účinkujícím v jednotlivých pořadech, ale i k jejich návštěvníkům přívětivé. Přípravy na slavnosti jsou v plném proudu, a to jak co se týče programu, který připravuje programová rada Horňáckých slavností, tak i jejich organizačního zajištění, které leží na bedrech obce.

Tak jako v minulém roce proběhnou i letos *Ozvěny Horňácka*, uskuteční se *Horňácká pětadvacítká* nebo hasičské závody v požárním útoku. Co se týče našeho Sboru dobrovolných hasičů, bude se v letošním

roce jednat už o několikáté závody, které se vždy vyznačují výbornou organizací a velkým zájmem veřejnosti.

V čem zcela určitě nenastane letní přestávka, jsou investiční akce stavebního charakteru. Podle již uzavřených smluv o dílo s vítěznými uchazeči z veřejných zakázek se uskuteční do

konce měsíce srpna rekonstrukce komunikace u mateřské školy nebo propojení místních komunikací Za humny a Školní. V obou případech je zhotovitelem společnost Správa a údržba silnic Slovácko, s.r.o. Do poloviny září bude vybudováno veřejné osvětlení na novém hřbitově, v tomto případě je zhotovitelem společnost Velvac s.r.o. Jsem přesvědčen, že tím dojde ke zlepšení komfortu návštěvníků hřbitova a naše obec se konečně zařadí mezi většinu obcí, kde si návštěvníci hřbitova nebudou muset ve dnech, kdy se brzo stmívá, svítit pomocí mobilních telefonů, kapesních svítel apod.

V nejbližších dnech proběhne i výběr zhotovitele pro vybudování celkem 18 parkovacích stání v ulici Za humny. Realizace této akce je plánována do konce listopadu letošního roku. Z toho je patrné, že stávající vedení obce nepřistupuje ke svému mandátu stylem „Po nás potopa“, ale ba právě naopak. Na dokreslení tohoto tvrzení mohu uvést i další příklad, kterým je zahájení činnosti stomatologické ordinace na zdravotním středisku v obci. K dokon-

čení nezbytných administrativních a organizačních záležitostí nastupujícího stomatologa je třeba ještě určitý čas, a proto ordinace zahájí svou činnost od počátku následujícího roku. Dobrou zprávou je rovněž skutečnost, že v plánu pana doktora je i zřízení stomatologické laboratoře.

Aktuálně je rovněž zpracovávána i nová architektura webových stránek obce, kterou připravuje jedna z nejvýznamnějších společností, které se tímto zabývají a v návaznosti na to se předpokládá i pořízení elektronické úřední desky ke zlepšení informovanosti občanů a jim poskytovanému komfortu.

Některé plánované akce jsou však provázány i těžkostmi; zejména se jedná o majetkoprávní záležitosti, např. získávání souhlasů od vlastníků pozemků k umístění stavby (věcného břemene). V tomto případě jde zejména o další rozšíření vodovodu a budování cyklotras. V případě vedení obce je prioritou koupě takového pozemku, popřípadě alespoň získání výše uvedeného souhlasu majitele. Bylo by toho

ke sdělení jistě mnohem více, ale začíná nyní i období, které většina z nás, pokud je to alespoň trochu možné, využívá k načerpání nových sil do další práce, která je před každým z nás. Období, na které se těší děti, a tím jsou prázdniny. Proto nyní alespoň v tuto chvíli telegraficky k projednání a učiněných závěrech ve věci možnosti umístění nákupního centra v obci. Umístění nákupního centra v blízkosti autobusového nádraží nebylo schváleno. Z vyjádření spoluobčanů, kteří se veřejného zasedání zastupitelstva obce zúčastnili, vyplynulo, že jsou s možnostmi nakupování v obci spokojeni. Podrobněji v následujícím článku „Zastupitelstvo a rada obce Velká nad Veličkou“ informují.

Vážení spoluobčané,

dovolte mi z tohoto místa popřát Vám všem do nadcházejícího období co nejvíce pohody, množství zážitků z míst, která nově navštívíte, nebo na která se rádi vrátíte, našim školákům pohodové prázdniny a všem mnoho zdraví a šťastný návrat.

S úctou Petr Šmidrkal, starosta

Zastupitelstvo a rada obce Velká nad Veličkou

INFORMUJÍ

O závěrech z 15. zasedání zastupitelstva a schůzí rady obce.

15. zasedání zastupitelstva obce se uskutečnilo v pondělí 28. března 2022. Přítomno bylo 13 zastupitelů, 2 byli řádně omluveni. Zastupitelstvo projednalo a vzalo na vě-

domí hospodaření obce za rok 2021. Následně projednalo a schválilo rozpočtové opatření č. 1, zahrnující investiční (575.400 Kč) a neinvestiční transfery (24.600 Kč) související s rekonstrukcí kuchyně v mateřské škole. Poskytovatelem dotace pro tuto sta-

vební akci je Státní zemědělský intervenční fond a akce byla zahrnuta do projektů MAS Hornácko a Ostrožsko. Na straně příjmů se dále jednalo o investiční transfer ve výši 1.174.000 Kč – dotaci v rámci projektu „Systém pro separaci odpadů“, zahrnující zavedení Motivačního a evidenčního systému odpadového hospodářství (MESOH) a pořízení 12 ks velkoobjemových kontejnerů; v tomto případě je poskytovatelem dotace Ministerstvo životního prostředí ČR, transfer ze státního rozpočtu ve výši 30.000 Kč na financování veřejně prospěšných prací od Úřadu práce a 52.500 Kč neinvestiční dotace od partnerských obcí související s vyúčtováním činnosti Komise pro projednávání přestupků obce Velká nad Veličkou, kterou tato zabezpečuje i pro Lipov, Louku, Javorník a Novou Lhotu. Na výdajové straně se jednalo o 30.000 Kč na administraci dotačního managementu v rámci výše uvedené rekonstrukce kuchyně v MŠ, navýšení o 130.000 Kč v paragrafu ostatní záležitosti kultury, aby mohly být celkově pokryty žádosti církví o finanční příspěvky na obnovu fasády kostela, respektive výměnu a opravu osvětlení. Dále se jednalo o 30.000 Kč na financování veřejně prospěšných prací, což znamená zahrnutí přijaté dotace od Úřadu práce, 150.000 Kč na zabezpečení úhrady poplatků za vynětí půdy ze Zemědělského půdního fondu. Zahrnut byl i nový paragraf „Humanitární zahraniční pomoc přímá“ ve výši 200.000 Kč, ze kterého obec může financovat stravování uprchlíků z Ukrajiny a případné další výdaje bezprostředně související s tímto konfliktem. Následně byl projednán a schválen „Územní plán Velká nad Veličkou“ a další opatře-

ní související s tímto základním plánovacím a rozvojovým dokumentem obce. Tím byla završena několikaletá práce na jeho přípravě a zpracování. Územní plán je zpracován v souladu s „Politikou rozvoje České republiky“ a se „Zásadami územního rozvoje Jihomoravského kraje“ a vydán zastupitelstvem obce ve formě opatření obecné povahy. V rámci projednání finančních příspěvků organizacím pro rok 2022 byl postupně schválen finanční příspěvek organizaci TJ Kordárna Velká nad Veličkou, z.s. ve výši 580.000 Kč, který zahrnuje i 70.000 Kč na zabezpečení a organizaci Horňácké pětadvacítky. Sportovnímu klubu házená Velká nad Veličkou byl schválen finanční příspěvek ve výši 350.000 Kč a Sboru dobrovolných hasičů finanční příspěvek ve výši 150.000 Kč. V majetkoprávní oblasti byl projednán prodej pozemku soukromé osobě a současně i související odkup pozemku obcí. Naopak schválen nebyl prodej 2 pozemků v blízkosti autobusového nádraží, které jsou v územním plánu vedeny jako plochy občanského vybavení. Záměrem jednoho uchazeče o tyto pozemky byla výstavba nákupního centra, záměrem druhého výstavba zařízení zdravotního ústavu. V průběhu projednání došlo ze strany přítomných zástupců uchazečů k navýšení nabízené ceny za dotčené pozemky. V případě zájemce o zařízení zdravotního ústavu paliativní péče se jednalo o částku 7 mil. Kč, v případě zájemce o výstavbu nákupního centra o částku 6 mil. Kč. Ani v jednom případě nevyjádřila souhlas nadpoloviční většina členů zastupitelstva obce (2 zastupitelé hlasovali pro zařízení zdravotního ústavu, 5 zastupitelů hlasovalo pro v případě nákupního centra).

K tomu, aby mohl být prodej pozemků schválen, by musela být pro nadpoloviční většina všech zastupitelů, což je alespoň 8. V dalším průběhu zasedání zastupitelstvo obce schválilo poskytnutí finanční částky ve výši 260.000 Kč Římskokatolické farnosti Velká nad Veličkou, účelově určené na obnovu kamenných architektonických prvků vnějšího pláště fasády kostela sv. Máří Magdaleny a poskytnutí finanční částky ve výši 70.000 Kč farnímu sboru Českobratrské církve evangelické, účelově určené na výměnu a opravy osvětlení ve vnitřních prostorách. Projednán a schválen byl dodatek č. 1 příkazní smlouvy související s výkonem činnosti předsedy komise pro projednávání přestupků a schválena byla úprava výše odměn členů této komise. Opakovaně byla projednána nominace přísedícího Okresního soudu v Hodoníně, kterou v současnosti nevykonává žádný občan z Velké nad Veličkou. Výběr osoby je v souladu se zákonem o soudech a soudcích výhradně na zastupitelstvu obce. Z řad zastupitelů nebyla opakovaně předložena žádná nominace. Dále byli přítomní zastupitelé a rovněž tak přítomná veřejnost seznámeni s opatřeními, která jsou přijímána v souvislosti s konfliktem na Ukrajině, s rozsahem investičních akcí ukončených v roce 2021 a s rozsahem aktuálně probíhajících akcí v letošním roce.

Rada obce projednala a schválila finanční dar ve výši 20.000 Kč obci Javorník, související se zajištěním ubytování uprchlíků z Ukrajiny touto obcí. Projednala inventarizační zprávu za rok 2021 se závěrem, že nebyly zjištěny žádné odchylky od

žádoucího stavu. Projednáno a schváleno bylo pořízení celkem 4 ks párty stanů, výlučně určených pro zabezpečení obcí pořádaných kulturních a sportovních akcí. Schválena byla cenová nabídka na zhotovení projektové dokumentace na změnu užívání přístavby hasičské zbrojnice. Po předchozím zveřejnění záměru pronájmu byla schválena nájemní smlouva, která se týká pronájmu stomatologické ordinace na zdravotním středisku novému zubaři. Na základě výsledků výběrového řízení byla schválena smlouva o dílo se zhotovitelem v rámci veřejné zakázky „Velká nad Veličkou – Místní komunikace ke školce“ a rovněž tak dodatek ke smlouvě o dílo stavební akce „Obec Velká nad Veličkou – Přístavba garáží“. K jednotlivým stavebním akcím byly projednány a schváleny smlouvy o provedení archeologického dohledu a výzkumu s Masarykovým muzeem v Hodoníně. Schválena byla smlouva o právu provést stavbu s Ředitelstvím silnic a dálnic ČR, která je nezbytným předpokladem pro realizaci rekonstrukce chodníku podél komunikace I. třídy I/71 na průtahu obcí. Rovněž tak bylo schváleno pořízení nového, respektive obměna stávajícího vánočního osvětlení v obci; stávající je již silně nevyhovující a zastaralé. V návaznosti na již probíhající investiční akce stavebního charakteru byla schválena smlouva o dílo se zhotovitelem stavby „Rozšíření parkoviště u zdravotního střediska na sídlišti Velká n. V.“. Schválena byla zadávací dokumentace pro veřejnou zakázku na stavební práce „Parkoviště OA ul. Za humny, Velká nad Veličkou“, nebo cenová nabídka na opravu oplocení u spor-

tovního areálu. Rada obce rovněž schválila cenovou nabídku na vytvoření nových internetových stránek obce s předpokládaným pořízením elektronické úřední desky. Projednána a schválena byla smlouva o dílo za účelem vybudování nového veřejného osvětlení na novém hřbitově, schválen byl záměr prodeje nepotřebného majetku, a to speciálního požárního automobilu Tatra CAS 32/T 148. Schválen byl finanční dar spolku Bratrství Čechů a Slováků Javořina, z.s., jehož je obec členem, a to ve výši 8.000 Kč, nebo finanční dar Spolku pro Velkou ve výši 15.000 Kč. V neposlední řadě byly projednány a schváleny cenové nabídky a smlouvy k zajištění činnosti technického dozoru stavebníka, koordinátora BOZP a souvisejících činností u stavebních akcí.

O aktuálně probíhajících stavebních akcích a opravách. Aktuálně byly dokončeny stavební akce „Obec Velká nad Veličkou – přístavba garáží“ a „Velká nad Veličkou – prodloužení kanalizace“. Probíhají práce na vybudování parkovacích stání a plochy pro trhový prodej v Adamovské uličce s termínem dokončení do 30. 6. 2022. Současně byly zahájeny další stavební akce, a to rekonstrukce místní komunikace u mateřské školy a propojení ulice Za humny a ulice Školní, jejichž součástí je rovněž vybudování dalších parkovacích míst. Termín jejich dokončení je do 31. 8. 2022. Do 15. 9. 2022 bude zhotoveno veřejné osvětlení na novém hřbitově, kterému předchází vybudování chodníku podél urnových hrobů a rozšíření počtu základů urnových hrobů.

O přípravách a plánování kulturních a dalších akcí v následujícím období. Po dvouleté odmlce v důsledku šíření COVID-19 se ve dnech 21. 7. až 24. 7. 2022 uskuteční tradiční *Hornácké slavnosti*, které svým charakterem a rozsahem budou navazovat na ročníky předchozí. Jednotlivé programy jsou již finalizovány, včetně plakátu. Projednány jsou možnosti zajištění ozvučení, bezpečnostní služby a další opatření, která se slavnostmi souvisí. Současně probíhá i příprava *Ozvěň Hornácka*, které se uskuteční ve dnech 19.–20. 8. 2022. Tradiční sportovní akcí v letním období, která se každoročně uskuteční v naší obci, je *Hornácká pětadvácíka* a nejinak tomu bude i v letos. Informace o dalších akcích, které se uskuteční v nadcházejících 3 měsících, budou vždy k dispozici na webu obce, vývěsce, popřípadě na webu kulturního domu.

DĚKUJÍ

Všem občanům, kterým není lhostejné, v jak nelehké době se všichni v současné době nacházíme a nezištně nabízejí obci svou pomoc související s uprchlickou krizí, organizátorům jednotlivých sportovních a kulturních akcí, dobrovolným hasičům za včasné a kvalitně zvládnuté výjezdy a rovněž tak všem pedagogům za velmi dobré zvládnutí aktuálně končícího školního roku, který opět nemůžeme prohlásit za úplně běžný. Všem občanům, kteří jsou vstřícní a chápou, že pořádání kulturních a sportovních akcí, ale také stavebních akcí v obci je někdy spojeno s omezenou průjezdností některých částí obce, nebo souvisejícími možnostmi parkování.

Z dopisu od společnosti ECOCOM

Vážený pane starosto,

dovolujeme si Vás informovat o množství odpadu, který Vaše obec v roce 2021 vytrídila a předala k využití. V přehledu je uveden také objem finančních prostředků, které Vaše obec vyfakturovala a obdržela od Autorizované obalové společnosti EKO-KOM, a.s.

	Vytríděné odpady (t)	Částka (Kč)
Rok 2021 celkem	173,454	427 425,50
1. čtvrtletí 2021	46,038	102 329,00
2. čtvrtletí 2021	46,021	106 644,00
3. čtvrtletí 2021	45,238	116 989,00
4. čtvrtletí 2021	36,157	101 463,50

Děkujeme Vám i Vaším občanům za dlouholetou spolupráci.

OSVĚDČENÍ O ÚSPOŘE EMISÍ

Obec Velká nad Veličkou

Identifikační číslo:
00285447

Díky rozvoji a provozu systému tříděného sběru a recyklace využitelných složek komunálních odpadů, včetně obalových, jste ve spolupráci se společností EKO-KOM, a. s. přispěli ke zlepšení životního prostředí a snížení "uhlíkové stopy".

Úspora, kterou jste dosáhli představuje:

Emise CO₂ ekv.:

167,035 tun

Úspora energie:

3 809 967 MJ

Ing. Zbyněk Kozel
generální ředitel EKO-KOM, a. s.

V Praze dne 1. 6. 2022

2021

Vypočteno na základě studie Posouzení systému sběru a recyklace obalových odpadů z hlediska jejich vlivu na životní prostředí.

Vítání občánků

V neděli 22. května 2022 jsme do naší obce přivítali 7 nových malých spoluobčánků. Tímto jim přejeme hodně zdraví.

Redakce

Instrument

Postcovidové nadechnutí nám v ZUŠ umožnilo pořádání uměleckých akcí, kterých jsme se už nemohli dočkat. Kromě besídek, jarního a absolventského koncertu, výchovného koncertu pro mateřskou školu, spoluúčasti na Koncertě pro Ukrajinu a Mladém Hornácku jsme zorganizovali umělecké setkání *Instrument*, které volně navázalo na dřívější ročníky. Tentokrát jsme ke spolupráci přizvali partnerskou ZUŠ ze slovenské Myjavy, která ve Velké prezentovala zajímavá výtvarná díla svých

žáků – **výstavu je možno v kulturním domě navštívit až do konce června.** Za naši školu se představilo několik komorních sestav mladých hudebníků, kteří uvedli celou výstavu a také předvedli, co se v tomto školním roce naučili.

Z dalších uměleckých aktivit stojí za zmínku účast našich žáků v krajském kole soutěže ve zpěvu, hře na cimbál a v klání cimbálových muzik. Jsme rádi, že nám to i tam zacinkalo. Všem soutěžícím gratulujeme.

Naši žáci mají za sebou také několik nahrávek. Předně to bylo natáčení snímků pro pořad České televize Folklorika, dále studiová nahrávka pro nově vznikající CD společnosti Indies. Přestože je příprava na tyto akce náročná a vyžaduje vysoké nasazení žáků a pedagogů i v době jejich osobního volna, jsme za tyto příležitosti rádi a těšíme se na další nahrávání, které proběhne v říjnu.

Přestože školní rok bude brzo u konce, připravujeme ještě několik výchovných koncertů pro základní školy na Hornácku. Pilně pracuje i naše cimbálová muzika, která vystoupí na MFF Strážnice a na Hornáckých slavnostech.

Petr Pavlinec, ředitel

Koncert pro Ukrajinu

Také ve Velké nad Veličkou se projevila vlna solidarity s ukrajinskými občany, kteří byli kvůli válečné situaci nuceni opustit své domovy. 12. dubna se konal benefiční koncert, který ve spolupráci s Obecním úřadem Velká nad Veličkou a mikroregionem Hornácko pořádaly Musica Folklorica a ženský sbor Oskoruša, na němž se sešli lidé dobré vůle, kteří na jedné straně chtěli vyjádřit podporu a sounáležitost s těmi, jejichž životy změnila válka, a na straně druhé chtěli projevit poděkování za podporu v této nelehké životní situaci. V programu vystoupila Musica Folklorica, ženský sbor Oskoruša, Martin Hrbáč, Ivan Urbánek, cimbálová muzika ze ZUŠ Velká nad Veličkou a mužský sbor z Velké nad Veličkou.

Vážíme si všech dárců, kteří přispěli jakoukoli částkou v rámci dobrovolného vstupného, koupí některého z obrazů, které věnovali Jiří Miškeřík, Lenka Jurečková, František Pavlica, Božena Borýsková, Soňa Pachlová, či prostřednictvím dobrovolných příspěvků vztahujících se k doprovodným akcím. Vybraná částka 48.600 Kč putovala na konto nadace Člověk v tísni. Dárci mohli podpořit také konkrétní ukrajinské občany na Hornácku – Jurij Borisov během pobytu na Hornácku namaloval několik pohledů na krajinu, jeho obrazy si mohli návštěvníci zakoupit a podpořit přímo jeho rodinu, příspěvky v rámci ochutnávky ukrajinských specialit, které za pomoci Vrbecké hospody připravily a servirovaly ukrajinské ženy, byly směřovány na

podporu maminek s dětmi, které jsou nyní ubytované v Hrubé Vrbce.

Jménem našeho čtyřčlenného organizačního týmu děkujeme všem účinkujícím za krásné výkony a Ivanu Urbánkovi za citlivé a působivé průvodní slovo.

Díky patří také Mikroregionu Hornácko a Obecnímu úřadu Velká nad Veličkou za zaštitění celé akce. Podle reakcí ze strany publika lze soudit, že si odnesli krásné hudební i lidské zážitky.

*Ženský sbor Oskoruša
a Musica Folklorica*

Mladé Hornácko 2022

Ve dnech 22. a 24. dubna se konal v Kulturním domě ve Velké nad Veličkou dětský folklorní festival *Mladé Hornácko*. Tento festival založila v roce 1972 paní Zdenka Jelínková, letos tedy uběhlo 50 let od jeho vzniku. Jsme rádi, že po dvouleté „covidové“ pauze mohl tento festival opět proběhnout. Z Velké nad Veličkou v pořadu účinkovaly dokonce tři dětské soubory. Děti z Veličánku I vystoupily pod vedením paní učitelky Jany Švrčkové a paní Magda-

leny Maňákové s pásmem „Na zlaté husy“. Pod vedením paní učitelek Ireny Mikeskové a Martiny Kománkové vystoupily děti z Veličánku II s pásmem *Remesla* a nejmenší děti z přípravy s tanečkem *Čížečku, čížečku*. Děti při vystoupení doprovodila a sama také v programu účinkovala Cimbalová muzika ZUŠ z Velké nad Veličkou pod vedením pana učitele Martina Slováka. Kromě toho v pořadu vystoupily dětské soubory a muziky ze všech obcí Hornácka.

Každý soubor měl možnost předvést krátké pásmo her, písniček i tanců na libovolné téma. Pořad zahájila Cimbálová muzika Lipovjanku a ukončili jej verbuňkem *U muziky su já chlap* společně všichni chlapci z Horňacka za doprovodu muzikantů ze všech účinkujících muzik.

V pátek 22. dubna proběhlo v 10 hodin vystoupení pro žáky Masarykovy základní školy Velká nad Veličkou a v neděli 24. dubna ve 14 hodin se konal program pro veřejnost. Kromě vystoupení ve Velké nad Veličkou měly děti možnost s pořadem vystoupit také v sobotu 23. dubna v 17 hodin v sokolovně v Lipově.

V závěru nedělního vystoupení se dostalo také velkého poděkování paní učitelce Anně Lerchové, která 20 let vedla Mladé Horňacko za organizační podpory Masarykovy základní školy ve Velké nad Veličkou.

I když příprava Mladého Horňacka byla určitě pro vedoucí souborů a muzik i pro samotné děti po delší pauze náročná,

myslím, že výsledek předčil očekávání. Děti svým zpěvem, tancem, ale i temperamentem, hravostí a bezprostředností uchvátily diváky, kteří je odměnili zaslouženým potleskem.

Poděkování patří všem, kdo se na pořadu podíleli, vedoucím souborů a muzik, rodičům a prarodičům, kteří děti podporovali a povzbuzovali a také je oblékli do nádherných nažehlených krojů, ale největší poděkování patří samozřejmě všem dětem, které „mudrovaly“, tancovaly, zpi-valy i hrály.

Jsmo rádi, že pořad, který mohli zhlédnout návštěvníci Mladého Horňacka, bude možné vidět znovu v mírné úpravě také v rámci Horňáckých slavností, které proběhnou ve Velké nad Veličkou ve dnech 21.–24. července 2022.

*Irena Mikesková, předsedkyně
Programové rady Horňáckých slavností
Fota František Gajovský a Petr Pavlinec*

Padesátileté Mladé Horňácko

Na jaře letošního roku uplynulo kulatých 50 let od prvního ročníku dětského regionálního folklorního festivalu *Mladé Horňácko*. U jeho zrodu stála vedle Zdenky Jelínkové i řada horňáckých učitelů – Darina Severová, Olga Pšurná, Alena Ptáčnicková aj. Ti všichni si už před půlstoletím uvědomovali, že nebudou-li cíleně děti vychovávány ve vztahu k místní lidové tradici, dojde k jejímu postupnému zániku. Mladý člověk si potřebuje uvědomovat místo, odkud pochází a kde je jeho domov. Teprve na tom může stavět další životní poznatky a zkušenosti. Teprve z těchto kořenů může vyrůst dospělý člověk cíleně ochraňující unikátní lidovou tradici Horňácka.

Po dvouleté pauze zaviněné pandemií koronaviru se opět dětské soubory celého regionu daly do práce a připravily v termínu 22.–24. dubna 2022 hodinu a půl trvající pořad, v němž se představilo na 250 účinkujících v 11 dětských souborech a 4 dětských muzikách.

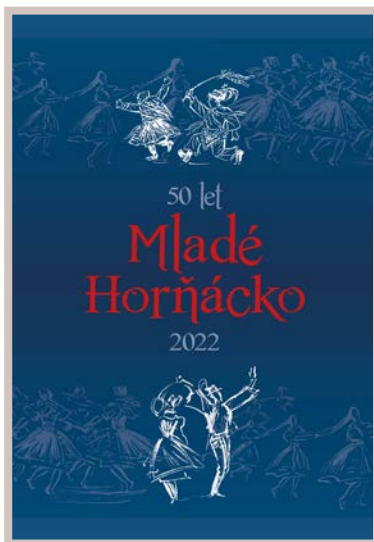
K oslavám přispěla uskutečněná fotografická výstava umístěná ve vstupních prostorách kulturního domu, kde bylo možné na třech panelech zhlédnout fotografie souborů a muzik od 80. let do současnosti či vývoj a grafickou podobu titulních stran programových sborníků.

V nakladatelství Albert v Boskovicích byl u příležitosti kulatého jubilea také vydán obsáhlý výroční sborník. Jeho textová část přináší úvodní slovo dvou hlavních pořadatelů festivalu – obce Velká v čele se starostou Petrem Šmidrkalem a Masarykovy základní školy v zastoupení ředitele

Františka Frýdeckého. Se svým vyznáním z pozice zřizovatelů dětských souborů přispěli i ostatní ředitelé základních škol na Horňácku. Po kapitole o historii a současnosti festivalu následují vzpomínky bývalých vedoucích a osobností spojených s dětským folklorem. Obsaženy jsou také životopisné medailony osobností Zdenky Jelínkové, Aleše Černého, Dagmar Severové, Františka Okénky, Luďka

Mikáče st., Ludmily Michálkové, Olgy Pšurné a Zdeny Pinkavové.

Sborník obsahuje také historii všech zaniklých i současných dětských folklorních souborů, jejich vedoucích, úspěšná pásma a pořady, účast na festivalech doma i v zahraničí, spolupráci s televizí či natočená CD. Uveřejněny jsou rovněž programy ročníků 2013–2022 včetně vedoucích a primášů. V závěru knihy je 23 stran barevných fotografií dětí při vystoupeních na Mladém Horňácku v průběhu celé zachycené historie. Autorsky sborník připravili: Magdalena Maňáková (ed.), Antonín Mička, Luďek

Mikáč a Jana Švrčková. Knihu je možné zakoupit v Obecní knihovně ve Velké nebo na jarmaku při Horňáckých slavnostech.

Vyvrcholením oslav bylo i přátelské setkání současných i bývalých vedoucích souborů i muzik, pamětníků, osobností hornáckého folkloru, ale i organizátorů

a zástupců z vedení obcí celého Horňácka. Jim všem totiž patří velké poděkování za to, že díky jejich dlouholeté práci a podpoře je Mladé Horňácko stále pojmem pro všechny ty, kteří se zabývají tradiční lidovou kulturou pro děti, ale i pro obyvatele našeho kraje.

Magdalena Maňáková

Velikonoční rapotání

Letos byl po několika letech ve Velké znovu obnoven tradiční kolední zvyk, kdy chlapi chodívali dědinou a zvukem dřevěných hrkačů, klapaček a řehtaček nahrazovali zvony, které přestaly na znamení smutku zvonit během večerní bohoslužby na Zelený čtvrtek a „odletěly do Říma“.

Kluci v letošním roce vycházeli v 9, 12 a 17 hodin na Velký pátek i Bílou sobotu od sochy sv. Jana na náměstí a podařilo se

jim alespoň jednou projít všemi ulicemi ve Velké. Na vlastní kůži pocítili zhoršující se počasí a ochlazování, které jim připravily letošní Velikonoce, ale nakonec se během těchto dvou dnů vystříдалo při rapotání na 15 kluků.

Děkujeme římskokatolické farnosti, obci a vám všem, kteří jste kluky povzbuzovali nebo dokonce naše koledníky obdařovali.

Magdalena Maňáková

Velikonoce ve mlýně a Pálení čarodějnic

V průběhu dubna uspořádal Spolek pro Velkou v Hornáckém šenku dvě tradiční jarní akce. Na Velikonoční neděli se uskutečnily *Velikonoce ve mlýně*. Hlavním bodem programu byla opět soutěž v pletení korbáčů. Tradičními vítězi v jednotlivých disciplínách se stávají hosté ze slovenské Myjavy a Vrbovců. Při letošním ročníku ovládli pět ze šesti vyhlašovaných disciplín. V letošním roce se jim podařilo uplést nejdelší naplétaný korbáč v historii soutěže, který měřil 9 metrů a 20 centimetrů. Nejdelší nenaplétaný korbáč měřil 3,2 metru. Oba jsou ke zhlédnutí v Hornáckém

šenku. Nadvládu slovenských soutěžících narušil pouze Petr Zálešák z Velké nad Veličkou, který vyhrál disciplínu nejmenší korbáč s uzlem. Součástí akce byla také výtvarná soutěž dětí na téma *Kouzla jara*.

Pořadatelé tímto děkují všem, kteří při uspořádání obou akcí pomáhali a na jejich úspěšné realizaci se podíleli. Za spolupráci děkujeme také dobrovolným hasičům ve Velké nad Veličkou za zajištění bezpečnosti při pálení čarodějnice a řeznictví Kružica za sponzorský dar.

Nejbližší další akcí organizovanou Spolkem pro Velkou spolu s dalšími spolky a organizacemi působícími ve Velké bude *Velká dětem*, která se uskuteční v sobotu 11. 6. 2022. Bližší program bude upřesněn, ale hlavním bodem programu bude exhibice a workshop adrenalinového týmu Zabil.cz v jehož čele stojí rodák z Velké nad Veličkou Jan Kaňůrek.

**Spolek
pro
Velkou**

*Lukáš Pachl
Spolek pro Velkou*

Vyhlášeny byly dvě kategorie předškolních dětí, které vyhrál Jaroušek Petrucha a žáků prvního stupně, kterou ovládla Eliška Plešová. Soutěže se zúčastnilo více než 50 autorů výtvarných prací.

O čtrnáct dní později v sobotu 30. 4. se uskutečnilo *Pálení čarodějnic*, kromě tradiční soutěže o nejhezčí čarodějnickou masku a čarodějnické vozítko mohly děti absolvovat čarodějnickou školu, která končila absolvováním testu, při jehož úspěšném splnění děti obdržely čarodějnické vysvědčení. Předměty jako míchání lektvarů, bylinkářství, odvaha, vědozdatnost či mlsožroutství měli u dětí velký úspěch, stejně jako kouzelný foto koutek, malování na obličej nebo opékání špekáčku. V čarodějnických kostýmech se do soutěže zaregistrovalo téměř 100 dětí.

Morena

Čtrnáct dní před Velikonocemi na Smrt-nú nedělu bývalo na Horňácku zvykem vynést *Morenu* (symbol zimy) a přinést do dědiny *Létečko*. Letos tato neděle vyšla na 3. dubna. I přes nepříznivé počasí a nízké

teploty, které během dne panovaly, se sešla alespoň hrstečka dětí (některé v krojích, jiné v běžném oblečení), doprovázených rodiči i prarodiči, aby si tento starý obyčej zažily. Všem účastníkům děkujeme.

*Morena, Morena, za kohos umřela?
Za pana Martina s černýma očima.
Buďte baby veselé, nové léto neseme, kvítičko,
listíčko.
Svatý Jiří stává, zem odemykává,
trávu zelenú, růžu červenú...*

*Mé milé léto, cos nám přinésto?
Všeho dobrého, kvítá modrého,
aby tráva rostla, travička zelená,
růžička červená.
Ó, Maria, ó, Maria, des tak dluho byla?
U studánky, u sruběnky, nohy ruky myla.
Svatý Petr jede k nám, po věnečku veze nám.
Nám, nám, nám, nám, tým velickým pannám.*

Foto František Gajovský

Irena Mikéšková

Poděkování dobrovolníkům

Vážení spoluobčané. Velice nás těší, že v letošním roce mohla bez jakýchkoli omezení opět proběhnout akce *Uklídme Velkou*. Děkujeme, že jste i přes nepřízeň počasí přišli v hojném počtu pomoci zkrášlit několik míst v naší obci. Uklizeny byly tři lokality: okolí internátu, břehy Veličky a areál Strážné hůrky. Poděkování patří též našim sponzorům a podporovatelům, jakož i zaměstnancům OÚ. Ještě více by nás těšilo, kdyby dobrovolnické akce moh-

ly být zaměřeny na budování a zkrášlování naší obce, protože všechny černé skládky z minulých desetiletí byly již dobrovolníky uklizeny. Dnes máme spoustu možností, jak můžeme s odpadem nakládat tak, aby ke znečišťování a vzniku nových černých skládek nedocházelo. Přesto se tak děje a je stále co uklízet. Prosíme vás tedy, abyste byli bdělí a zodpovědní a dokázali vzniku těchto znečištěných míst předejít. Děkujeme.

*Komise pro životní prostředí
a podporu turismu*

Zápis do 1. třídy

Ve středu 27. dubna se konal v Masarykově základní škole zápis do 1. třídy. Po dvou letech omezení, kdy chodili k zápisu do školy pouze rodiče, aby zapsali své děti, byl konečně povolen vstup do školy i předškolákům. A taky tam na ně čekalo překvapení. Ocitly se přímo v pohádkovém

lese. Nejdříve je přivítala královna pohádkového lesa a každému předškolákovi dala jako doprovod lesní vílu, aby se po cestě za dobrodružstvím neztratil. Během cesty pohádkovým lesem se děti setkaly se spoustou pohádkových postav a pomohly jim s jejich trápením. Královně předškoláci

předvedli, jak se kreslí postava, čertíkovi Bertíkovi pomohli uvařit polévku pro Lucifera, Rusalce Jasmíně navlékli korálky a vodníka Česílka naučili poznávat barvy všech jeho pentlíček. Na oplátku se zase děti od čarodějnice Berty naučily nějaké to kouzlo. Při tom všem si procvičily a předvedly všechny možné znalosti a dovednosti, které by měl každý předškolák ovládat. Za každý splněný úkol dostaly děti razítko, a kdo nasbíral všechna razítka, toho čekala na konci cesty pohádkovým lesem sladká odměna. Připraven byl také fotokoutek, kde si každý mohl nechat tento velký životní krok svého dítěte zvěčnit. Pak předškoláci spolu s rodiči ještě navštívili paní učitelky ve třídě, předvedli jim, jak dovedou správně vyslovovat všechna písmena, kolik umí básniček

a písniček a ještě spoustu dalšího. A nakonec vedla cesta do ředitelny, kde pan ředitel budoucí prvňáčky srdečně přivítal a popřál jim ve škole hodně úspěchů.

My všichni se k tomuto přání připojujeme, na nové prvňáčky se moc těšíme a přejeme jim, aby do nového školního roku vykročili tou správnou nohou, aby do školy chodili rádi, získali tam hodně užitečných vědomostí a dovedností a také spoustu dobrých kamarádů.

Irena Mikéšková

Masarykova základní škola Velká nad Veličkou

PŘEHLED ČINNOSTÍ A AKTIVIT NAŠICH ŽÁKŮ

LYŽAŘSKÝ KURZ

Ve dnech 16.–21. ledna se naše základní škola vydala na hory. Kurzu se zúčastnilo 40 milovníků lyžování z 6. až 9. ročníku. Cílovou destinací se již tradičně stal hotel Brans ve ski areálu Kopřivná na Malé Morávce. Výborné sněhové podmínky doprovázely výuku sjezdového i běžeckého lyžování. Kurz byl zpestřen vycházkou na Praděd a relaxací v hotelové wellness zóně. Těšíme se zase za rok.

ČTVRTÁCI USPĚLI A ZÍSKALI PRŮKAZ CYKLISTY NA DOPRAVNÍM HŘIŠTI

Ke zvyšování bezpečnosti dětí na komunikacích slouží dopravní výchova. Ta je začleněna do školních vzdělávacích programů. Nejvhodnějším místem, kde je možné praktikovat dopravní výchovu, jsou bezpochyby dopravní hřiště. Děti se zde formou zábavy učí, jak se správně pohybovat v běžném provozu, testují zde své znalosti a nakonec zde mohou získat třeba i průkaz pro malé cyklisty. V první části poznávají například dopravní značky, učí se teoretickým základům, v druhé pak již prakticky používají komunikace dopravního hřiště a formou hry si nacvičují dopravní provoz. Tím se co nejvíce učí, jak se správně chovat a zajišťovat si tak vlastní bezpečnost na komunikacích.

SKANZEN STRÁŽNICE

Žáci 4. a 5. ročníku navštívili strážnický skanzen, který pořádal akci pro školy „Fašanky, fašanky, Velká noc ide.“ V tomto programu se seznámili se zvyky ze Slovácka od počátku postního období do Velikonoc. Viděli vynášení smrtky, nošení létečka, pletení pomlázek, malování kraslic, hrkání aj. Společně s maškarami se naučili fašankový tanec „pod šable“ a mohli nahlédnout na přípravu lidových pokrmů, které také ochutnali.

MLADÉ HORŇÁCKO

Škola ve spolupráci s obcí letos pořádala již 50. ročník dětského folklorního festivalu Mladé Hornácko. Vystoupení se účastnily děti ze všech hornáckých obcí včetně domácích dětí ze souboru Veličánek I a Veličánek II. Páteční předpremiéra byla již tradičně věnována žákům naší školy, v neděli proběhlo slavnostní vystoupení pro širokou veřejnost. Součástí byla také výstava fotografií z historie Mladého Hornácka.

ZÁPIS DO PRVNÍ TŘÍDY

Po několikaleté pauze způsobené nemocí Covid-19 si mohli budoucí prvňáci letos opět prožít zápis do první třídy za doprovodu kouzelných postav. Žáci šestého ročníku provedli budoucí školáky pohádkovým lesem, kde musely děti plnit různé úkoly pro královnu, čerta, vílu, vodníka a kouzelníka. Pro školní rok 2022/2023 tak bylo zapsáno celkem dvacet nových prvňáčků.

SBĚR PETRKLÍČŮ

Na konci měsíce dubna se žáci naší základní školy již tradičně zapojili do sběru petrkličů. I přes velmi suché počasí se dětem podařilo nasbírat dostatečné množství této byliny. Petrklíče se používají pro výrobu hornáckých čajů *Vojšická duha* a *Hornácký odzemek*.

PASOVÁNÍ NA ČTENÁŘE KNIHOVNY

Na začátku května navštívili druháci knihovnu. Přítomen byl pan starosta pan Ing. Petr Šmidrkal, který je za pomoci pana ředitele Mgr. Františka Frýdeckého, Ph.D. pasoval na čtenáře. Všichni druháci přečetli jednu básničku, zodpověděli pár otázek, poté dostali průkazku do knihovny a drobný dárek.

BAREVNÝ TÝDEN

V prvním květnovém týdnu jsme si na prvním stupni udělali barevný týden. Každý den se nesl v jiné barvě – modré pondělí, červené úterý, bílá středa, zelený čtvrtek a černý pátek. Žáci přišli v tyto dny oblečení do daných barev, třídy se nám krásně rozzářily.

PLES ŠKOLY

V sobotu 7. května 2022 se v kulturním domě ve Velké nad Veličkou konal po roční pauze tradiční školní ples. Netradiční termín plesu byl v letošním roce zapříčiněn přetrvávající covidovou pandemií. Přes veškerá úskalí se nakonec tanečníci z devátého ročníku dočkali své taneční premiéry. Nejen na generálce pro veřejnost, ale zejména ve dvou vstupech na plese předvedli

tanečníci velkou snahu a šikovnost. K tanci a příjemné náladě zahrála kapela JaGr band. Návštěvníci plesu vyzkoušeli štěstí ve společenské hře o ceny, o které se postavali rodiče žáků osmého ročníku. Rádi bychom poděkovali všem rodičům a zameštnancům školy, kteří se na organizaci a zdárném průběhu plesu podíleli.

UKLIÐME ČESKO

Stalo se již tradicí, že se naše škola zapojuje do celorepublikové akce „Ukličme Česko“. Jejím cílem je uklidit nelegálně vzniklé černé skládky a nepořádek v okolí. Žáci se tak zároveň učí odpad třídit. Letos se nám podařilo zase naši obec částečně vyčistit a odlehčit přírodě od vyhozených odpadků.

DĚJEPISNÁ EXKURZE SLAVKOV

Své znalosti z první poloviny 19. století jsme si jeli upevnit s žáky osmých tříd do Slavkova. Děvčata zaujal zámek s krásně udržovanou zahradou, kde si děti prostřednictvím připravené hry osvěžily vědomosti z antického sochařství a mytologie. Kluci potom reagovali více na bývalém slavkovském bojišti, místě slavné bitvy tří císařů. Nad zbytečnou smrtí mnohých vojáků, zvláště v souvislosti s dnešní situací v některých částech Evropy, jsme se zamysleli společně u Mohyly míru. Máme šikovné děti, dostali jsme pochvalu od průvodců, kteří ocenili znalosti i chování osmáků.

PODĚKOVÁNÍ PATŘÍ VŠEM, KTERÍ SE PODÍLELI NA PŘÍPRAVĚ A ORGANICI TĚCHTO AKCÍ.

PYTHAGORIÁDA

Žáci šestého a osmého ročníku se zúčastnili školního kola Pythagoriády. Soutěžící měli během šedesáti minut vyřešit patnáct úloh z matematiky. Při řešení nesměli používat tabulky, ani kalkulačky. Za každou správně vyřešenou úlohu dostal soutěžící 1 bod. Zde jsou nejúspěšnější řešitelé z naší školy: 6. ročník – 1. Josef Sobek (9 bodů), 2. Anna Fiamoli (5 bodů), 3. Matěj Pin-kava (4 body), 8. ročník – 1. Filip Vaněk (6 bodů), 2.–3. Matěj Okénka a Bára Pavlovská (4 body).

DĚJEPISNÁ OLYMPIÁDA

Tematické zaměření letošního 51. ročníku dějepisné olympiády bylo velmi rozsáhlé – „Šlechta v proměnách času“. Odradilo většinu zájemců od účasti v základním kole, nejlepší postupující do okresního kola byly Alžběta Hašová a Julie Kohútová.

OLYMPIÁDA V ČESKÉM JAZYCE

Koncem ledna se uskutečnilo školní kolo Olympiády v českém jazyce. Letos se zapojili pouze 3 žáci 9. třídy. V okresním kole naši školu reprezentovali A. Hašová a J. Sládek.

OLYMPIÁDA V ANGLICKÉM JAZYCE

Školního kola Olympiády v anglickém jazyce, které se na naší škole konalo dne 1. března 2022, se účastnilo 18 žáků z ročníků 7. B, 8. A, 8. B a 9. A. Soutěžilo se ve dvou kategoriích ZŠ I. A (do sedmého ročníku) a ZŠ II. A (žáci osmých a devátých ročníků). Soutěž obsahovala část písemnou

(listening – poslech s porozuměním; reading – porozumění čtenému textu) a ústní (kon-verzační témata). Podstatou soutěže není naučit se témata nazpaměť, nýbrž vyjádřit se jasně a srozumitelně k zadané problematice a být schopen obhájit svůj názor. Hodnotí se zde jazyková pohotovost a kreativita, bohatost slovní zásoby, výslovnost a gramatická správnost. Letošní absolutní vítězkou školního kola se stala Izabela Omastová, žákyně 9. A. Celkové výsledky školního kola olympiády v anglickém jazyce: 1. Izabela Omastová (9. A), 2. Petr Pavlík (7. B), 3. Natálie Křížová (9. A). Na okresním kole v Hodoníně nás ve starší kategorii reprezentovala Izabela Omastová (13. místo) a v mladší kategorii Petr Pavlík, který se zde umístil na skvělém 3. místě.

MATEMATICKÝ KLOKAN

Žáci naší školy se i v tomto školním roce zúčastnili Matematického klokana. Soutěžící řešili soubor testových úloh ve stanoveném čase, přičemž vybírali jednu z pěti nabízených možností řešení. Úlohy byly rozděleny podle obtížnosti do tří skupin. Za správnou odpověď získal soutěžící 3, 4, nebo 5 bodů, za špatnou odpověď ztratil jeden bod. Aby žáci nedosahovali záporných výsledků, byl jim na začátku přidělen takový počet bodů, kolik bylo v kategorii úloh. Nejúspěšnější řešitelé: 6. ročník – 1. Adam Trýska, 2. Josef Sobek, 3. Anna Fiamoli, 7. ročník – o 1. a 2. se dělí Šimon Laga a Tomáš Šišpera, 3. Ondřej Motyčka, 8. ročník – 1. Tomáš Dosoudil, 2. Matěj Okénka, 3. Petr Holubík.

FYZIKÁLNÍ OLYMPIÁDA

Za účasti devíti řešitelů proběhlo 25. 3. na naší základní škole školní kolo fyzikální olympiády. Celkové výsledky: 1. a 2. Robin Čambal (7. A, 11 bodů), Vojtěch Kůřil (7. B, 11 bodů), 3. Tomáš Šišpera (7. B, 9 bodů).

ÚČASTNÍKŮM VŠECH VĚDOMOSTNÍCH SOUTĚŽÍ BLAHOPŘEJEME A DĚKUJEME ZA REPREZENTACI ŠKOLY.

ÚSPĚCHY NAŠICH ŽÁKŮ VE SPORTOVNÍCH SOUTĚŽÍCH

SAZKA OLYMPIJSKÝ VÍCEBOJ – OKRESNÍ KOLO – VELKÁ NAD VELIČKOU

Pod odborným dohledem Šárky Kašpárkové proběhlo 3. března okresní KOLO atletického víceboje. Tato sportovní akce přivítala téměř stovku sportujících dětí ze čtyř základních škol (Blatnice pod Svatým Antonínkem, Kuželov, Šardice a Velká nad Veličkou). Zasloužené vítězství a postup do krajského kola vybojoval tým žákyň a žáků MZŠ Velká nad Veličkou.

VELICKÁ LAŤKA

Po tříleté pauze způsobené pandemií koronaviru se na Hornácku zase skákalo do výšky. V rámci dvaadvacátého ročníku tradiční Velické laťky se představilo téměř devadesát chlapců a dívek ze sedmi základních škol. Putovní pohár ředitele Masarykovy základní školy cestoval po tuhém boji do Uherského Ostrohu. Domácí družstvo obsadilo 2. místo.

FLORBAL – OKRSKOVÉ KOLO – VELKÁ NAD VELIČKOU

V úterý 29. března proběhlo ve Velké nad Veličkou okrskové kolo ve florbalu starších chlapců. Družstvo našich žáků podalo ve všech utkáních velmi dobré výkony. Tým ve čtyřech zápasech (Lipov, Kuželov,

Hroznová Lhota, CZŠ Veselí nad Moravou) nasázel svým soupeřům šest branek a se ziskem šesti bodů obsadil pěkné třetí místo.

FLORBAL – OKRESNÍ KOLO – DOLNÍ BOJANOVICE

Dlouhodobě vysokou kvalitu florbalových týmů potvrdil opět výkon družstva mladších děvčat, které v konkurenci čtyř nejlepších okresních kolektivů vybojovalo 1. místo a zasloužený postup do krajského kola v Blansku.

NOHEJBAL – OKRESNÍ KOLO – VELKÁ NAD VELIČKOU

Velmi kvalitní výsledek zaznamenali naši chlapci již tradičně v nohejbalu trojic, kde starší družstvo obsadilo 2. místo a mladší nepoznalo hořkost porážky a zaslouženě celý turnaj vyhrálo (v každé věkové kategorii startovalo šest nejlepších týmů okresu Hodonín).

McDONALD'S CUP – OKRSKOVÉ KOLO – HROZNOVÁ LHOTA

Ve středu 27. dubna proběhlo v Hroznové Lhotě okrskové kolo fotbalového turnaje dětí prvního stupně. Mladší kategorie si přivezla bronzové medaile a starší tým vybojoval 2. místo a postup do okresního finále.

McDONALD'S CUP – OKRESNÍ KOLO – HROZNOVÁ LHOTA

Tým starších chlapců vybojoval po velmi vyrovnaných zápasech 5. místo.

FLORBAL – OKRESNÍ KOLO – VELKÁ NAD VELIČKOU

Podobně úspěšné jako jejich mladší kolegyně byla i starší děvčata, která získala cenné 2. místo (šest startujících týmů).

MALÁ KOPANÁ – OKRESNÍ KOLO – ROHATEC

Kolektiv mladších chlapců bojoval 19. května o postup do krajského finále v malé kopané. Kluci v průběhu celého turnaje nepoznali hořkost porážky a zaslouženě postoupili.

HORŇÁCKÝ ČTYŘBOJ – LIPOV

Žáci 1. stupně se zúčastnili 8. ročníku sportovní soutěže Horňácký čtyřboj v Lipově. Soutěžili ve dvou kategoriích – mladší (2. a 3. ročník) a starší (4. a 5. ročník) ve čtyřech disciplínách – běh 60 m, skok daleký, přehazovaná a štafeta. Ve skoku dalekém se za jednotlivce umístily Viktorie Šmachová (3. místo) a Adéla Šťastná (2. místo), v běhu 60 m Adéla Šťastná (2. místo) a Anna Kubíková (3. místo). V obou kategoriích se naše družstva umístila na 2. místě, celkově jsme obsadili 3. místo.

SAZKA OLYMPIJSKÝ VÍCEBOJ – KRAJSKÉ KOLO – BRNO

Za účasti 15 nejlepších škol proběhlo krajské kolo atletického víceboje. Tým žáků a žáků MZŠ Velká nad Veličkou obsadil 9. místo. V kategorii jednotlivců zazářili: 3. místo Barbora Krausová 7. A, Karo-

lína Zubíková 6. A, 2. místo Adam Trýska 6. B, 1. místo a postup na republikové finále Adéla Janků 7. A.

HÁZENÁ – REPUBLIKOVÉ FINÁLE – MOST

Vrcholem letošního sportovního roku bylo republikové finále v házené. V silné konkurenci nejlepších týmů z celé ČR se naše děvčata nebojácně rvala o každý míč a zaslouženě obsadila krásné 1. místo. Opět se tedy ukázalo, že i malá vesnická škola může dosáhnout cenného sportovního úspěchu. Celkové výsledky republikového finále: 1. Jihomoravský kraj – MZŠ Velká nad Veličkou, 2. Plzeňský kraj – 31. ZŠ Plzeň, 3. kraj Praha – ZŠ Eden, 4. Olomoucký kraj – ZŠ Přerov Za mlýnem, 5. Zlínský kraj – ZŠ Křiby, 6. Jihočeský kraj – ZŠ F. L. Čelakovského Strakonice, 7. Moravskoslezský kraj – ZŠ Klimkovice, 8. Ústecký kraj – 7. ZŠ Most.

CELKOVÉ VÍTĚZSTVÍ V ASOCIACI ŠKOLNÍCH SPORTOVNÍCH KLUBŮ OKRESU HODONÍN

Již podeváté v řadě se naši sportovci stali absolutním vítězem v bodování asociace školních sportovních klubů a získali tak titul nejlepší sportovní škola okresu Hodonín (32 soutěžících základních škol).

VŠEM SPORTOVČŮM GRATULUJEME A DĚKUJEME ZA VZORNOU REPREZENTACI.

František Frýdecký, ředitel školy

HORŇÁCKÉ SLAVNOSTI

2022

ČTVRTEK 21.7.

Budova obecního úřadu
Velká nad Veličkou

17.00 | VERNISÁŽ VÝSTAV:

NA HORŇÁCKU MEZI DĚTMI

Výstava k 60. výročí dětských pořadů na Horňáckých slavnostech a 50. výročí festivalu Mladé Horňácko

Připravily Magdalena Maňáková,
Jana Švrčková a Irena Zajíčková

NEŽÍT NADARMO, JOSEF KOREJZ BLATINSKÝ

Připravili Anna Zelinger a Pavel Foltýn

PÁTEK 22.7.

VERNISÁŽE VÝSTAV:

Muzeum na Sťahlovém pri studni v Javorníku

15.00 | OBRAZY JOSEFA CHRENY

Připravila Anna Zelinger

Vrbecké muzeum

16.00 | LIDIČKY, POHLEĎTE, JAKÁ JE TO KRÁSA

Připravil Stanislav Prášek

Válcový mlýn Antonína Nováka ve Velké

17.00 | HORŇÁCKÉ MÚZY LENKY JUREČKOVÉ

Připravily FUTRA, spolek pro Horňácko

Čechův dvůr v Louce (probíhající výstava)

KDO JSOU? ROMOVÉ NA HORŇÁCKU

Připravili Martin Kuchyňka a Lukáš Pachel

Horňácký stadion

19.00 | KEBY NÁM TO PÁMBU DAĽ

Pořad věnovaný 50. výročí založení
folklorního souboru Lipovjan

Připravil Ladislav Jagoš – Jožíček

21.00 | A TAM HORE PRI JÁREČKU

Medailon věnovaný výročí narození muzikantů
rodu Kubíků z Velké nad Veličkou
Připravila HCM Kubíci

21.30 | ZABIĽA PANIČKA PÁNA ANEB O ZLOČINU A TRESTU V LIDOVÝCH PÍSNÍCH

Připravili Petr Pavlinec, Jan Lata a Monika Frantová

SOBOTA 23.7.

Velické náměstí

9.00 | TRADIČNÍ JARMAR

Připravili Soňa Pachlová a Tomáš Januš

Areál obecního úřadu

9.00 | VÝSTAVA DROBNÉHO ZVÍŘECTVA

Připravili veličtí chovatelé

Kulturní dům Velká nad Veličkou

10.30 | MIZEJÍCÍ SVĚT – PROJEKCE

(film natočený na Horňácku v roce 1932)

U kostela

13.00 | SEDMERO PODOB HORŇÁCKÉJ DÍVKY

Připravili Judita Kučerová,
Štěpánka Tomčalová a Petr Galečka

Dům č.p.166

15.00 | V DOBRÉM SME SA ZEŠLI

Pořad k 65. výročí vzniku Mužského sboru
z Velké nad Veličkou
Připravil Petr Miškeřík

16.30 | SUPÍ ŠKREK

O největšího znalca horňáckých sedláckých
Připravila HCM Libora Supa

Horňácký stadion

19.00 | NA ZLATÚ BRÁNU

Pořad dětských horňáckých souborů
Připravily Jana Švrčková a Magdalena Maňáková

20.45 | NA HORŇÁCKU HUDCI HUDÚ, EJ, AJ TAM PĚKNĚ TANCUJÚ

Pořad k 65. výročí vzniku Horňáckých slavností
Připravila Irena Mikesková

Po skončení programu bude následovat
NOC S HUDCI

NEDĚLE 24.7.

Velické náměstí

9.00 | TRADIČNÍ JARMAR

Připravili Soňa Pachlová a Tomáš Januš

10.00 | DECHOVÁ HUDBA LIPOVJANKA

Kostel sv. Máří Magdalény

10.45 | SLAVNÁ MŠE SVATÁ – PATROCINIUM

Velické náměstí

11.45 | DECHOVÁ HUDBA LIPOVJANKA

Pod hradbami

12.30 | EJ, UŽ NÁM ZAZPÍVALI

Zpívají děti z Horňácka
Připravila Lenka Kozinová

Kuželovský větrný mlýn

14.00 | EJ NENÍ, NENÍ NAD JINÉHO

Připravili Petr Kostelanský a Lukáš Matula

16.00 | SAMI SOBĚ

Pořad k 70. narozeninám Jury Miškeříka
a k 85. narozeninám Jaroša Hrbáča
Připravil Jiří Miškeřík

V jednotlivých pořadech účinkují soubory, sbory, cimbálové
muziky, skupiny a sólisté z Horňácka a podjavorinské oblasti.
Pořadatelé Horňáckých slavností si vyhrazují nárok
na případnou změnu programu.

Hlavní pořadatel: **Obec Velká nad Veličkou**
Ve spolupráci s **Programovou radou Horňáckých slavností**

Tato akce se koná i díky podpoře
Jihomoravského kraje a obcí Horňácka.

Májový nohejbalový turnaj

Dne 7. května 2022 se konal již tradiční nohejbalový turnaj ve Velké nad Veličkou. Májový turnaj se pořádá od roku 2003 vždy v měsíci květnu, proto „májový“. Turnaj se tento rok uskutečnil od 13 do 16 hodin za účasti 6 týmů. Týmy sehrály utkání systémem tzv. každý s každým,

paní Soně Pachlové za vstřícnost v době konání tohoto turnaje. Vítězem se stal tým s názvem „O ničem“ (Holubík, Mička, Damborský). Druhé místo obsadil tým „Nortoni“ (Stehlík, Kolaja, Machálek), třetí skončil tým „Hornáci“ (Koželuha, Kohút, Rumišek).

každý tým měl 3 hráče bez věkového omezení. V minulosti jsme vždy hrávali venku na asfaltovém hřišti na bytovkách (za prodejnou COOP). Avšak tento rok nám předpověď ukazovala možnost deštových přeháněk, proto jsme se museli přesunout do sportovní haly. Tímto bych chtěl poděkovat vedení správy sportovní haly ve Velké

Závěrem bych chtěl poděkovat všem zúčastněným za skvělé sportovní nasazení a zároveň bych pozval případné zájemce na příští ročník, který se bude konat v měsíci květnu 2023. Zváni jsou všichni, kteří mají zájem si zasportovat a rovnou se i skvěle pobavit.

Rostislav Machálek

Klub hornácké slivovice

Dne 13. března 2022 uspořádal Klub hornácké slivovice na pozemku obce Velká nad Veličkou jarní stříh a ošetření ovocných stromů.

Nedělní ráno nás přivítalo slunečnými paprsky, sraz účastníků byl na 9 hodin. Počet zúčastněných všechny překvapil.

né občerstvení v podobě čaje, koláčků, trochy uzeného a samozřejmě hornácké slivovice. Dále pokračovala ukázka užitečného nářadí, které nám usnadní práci v sadu. Pak jsme se přesunuli do starého sadu, kde byl názorně provedený řez starých stromů na omlazení a na oživení plod-

Tříhodinovou přednášku o jarním stříhu a ošetření ovocných stromů vedl Radek Botur ze Strážnice, který svým zapálením dokázal upoutat pozornost všech přítomných. Ukázka byla provedena na stromech, které byly vysazeny minulý rok na podzim. I účastníci si zde mohli vyzkoušet samotný stříh. Poté následovala přestávka na drob-

nosti zanedbaných stromů. To už kostelní hodiny odbily dvanáctou hodinu, což bylo pro nás znamení, že se blíží konec tohoto krásného a přátelského setkání. Všichni jsme odcházeli s nadšením, jak jednoduchý může být stříh stromů.

Tímto vás zveme na podzimní ošetření stromů, které se bude konat v listopadu.

Klub hornácké slivovice

Košť slivovice

Po roční neplánované odluce se scházíme na koštu ovocných destilátů, který se konal na kulturním domě ve Velké nad Veličkou.

Letos se na košť sešel nebývalý počet velmi kvalitních, bez nadsázky špičkových destilátů. Za to patří obrovský dík všem pěstitelům, kteří se svou účastí podílejí na stále stoupající úrovni hornáckých košťů. V odrůdách ovoce stále více hrají prim hornácké durancie, jejichž aromaticnost je tradičně na vysoké úrovni. Destilát z nich vyrobený má osobitý charakter, mandlové vůně a chuti. Degustace bezmála osmi set vzorků, převážně z modrého ovoce, proběhla 5. 3. 2022 za účasti 50 degustátorů. Výsledné hodnocení degustační komise mohla veřejnost posoudit 19. března 2022. Mezi nejlépe hodnocené vzorky a šampionem košťu se stal vzorek durancie od pěstitele

titele Martina Ňorka z Hrubé Vrbky. Nejlepší kolekce košťu (tři a více vzorků) nám poskytl pěstitel z Velké nad Veličkou Vlado Tomeček. Novinkou tohoto košťu byla aukce vítězných vzorků jednotlivých kategorií. Již od samotného zahájení nás těšila velká přízeň a návštěvnost (možná proto, že vstup byl zdarma), ta trvala do pozdních nočních hodin.

Velmi děkujeme vedení Kulturního domu ve Velké nad Veličkou za vstřícnost, ochotu a pomoc při přípravě a zajištění degustace i samotného košťu. Největší dík ale patří všem pěstitelům, kteří poskytli ty nejlepší vzorky ze svých kolekcí i degustátorům, kteří měli nelehkou úlohu určit vítěze mezi tak vysoce kvalitními vzorky.

Děkujeme také členům KHS, kteří se podíleli na přípravě této akce.

Klub hornácké slivovice

Úspěšná sezona velických házenkářek

Velmi vydařenou sezonu mají za sebou velické házenkářky, vlastně jednu z nejúspěšnějších sezon ve své historii.

Mladší žačky letos zaměstnávala především Jihomoravská liga mladších žaček a také několik turnajů. V jihomoravské lize naše děvčata už od samotného začátku jasně dominovala a titul nejlepšího jihomoravského celku měly zajištěny už několik

zápasů před koncem ligy (12 zápasů / 12 vítězství, skóre 403:133). Mimo ligového titulu získala i několik dalších úspěchů z turnajů. Za sezonu 2021/2022 se zúčastnila sedmi turnajů ze kterých přivezla sedm medailí (4x zlato, 2x stříbro, 1x bronz). Ovšem největší úspěch přišel až v samotném závěru sezony. Po dvou „covidových“ letech byl obnoven Školský pohár, což je

celorepubliková soutěž základních škol v házené, letošní rok byl vypsaný pro kategorii žáků 6 a 7 tříd. Republikové finále dívek se hrálo 19.–20. 5. 2022 v Mostě a kvalifikovalo se do něj osm základních škol z osmi krajů, jižní Moravu reprezentovaly právě naše hráčky z Masarykovy základní školy. Po jasném vítězství v základní skupině a vítězství v semifinále postoupily do finále, ve kterém narazily na 31. ZŠ Plzeň. I toto finále zvládly vítězně a zvedly tak nad hlavu pohár pro nejlepší školní dívčí tým v ČR! Po druhém a třetím místě z minulých let tak pro naši základní školu vybojovaly premiérové vítězství v této soutěži.

Starší žačky mimo Jihomoravské ligy starších žaček zaměstnávala i Žakovská liga. Stranou letos tak trochu zůstaly turnaje. V Jihomoravské lize, podobně jako mladší žačky, naprosto jasně už od začátku

sezony dominovaly a také ony na závěr sezony převzaly zlaté medaile za vítězství v lize (16 zápasů / 16 vítězství, skóre 655:227). V listopadu se rozehrála Žakovská liga, jak už jsem psal minule, jedná se o celorepublikovou soutěž, do které se kvalifikuje 25 družstev a vítěz získá titul mistra ČR v házené starších žákyň. Naše děvčata zde letos především sbírala zkušenosti a také byla jedním z věkově nejmladších týmů v této soutěži. Nejen proto je konečné osmé místo velkým úspěchem. Na závěr sezony ještě děvčata čeká dvou denní turnaj v Seredi.

Nejmladší kategorií hráček u nás jsou minižačky. V této kategorii se nehraje na výsledky, ale cílem je naučit hráčky technice a týmové hře. Minižačky se během letošní sezony zúčastnily sedmi turnajů a také turnajů minižactva jižní Moravy.

Vítězky školského poháru dívek 2021–2022

Mladší žačky

V současné době už se hráčky z této kategorie připravují na přestup do kategorie mladších žaček.

A co budoucnost? Už teď plánujeme další sezonu. V té příští bychom chtěli opět bojovat v Jihomoravských ligách starších a mladších žaček a také opět sbírat cenné zkušenosti v celorepublikové soutěži Žákovská liga, kde budeme mít za cíl vylepšit letošní umístění. Novinkou bude, že se do Velké po několika letech vrátí 2. liga mladšího dorostu. Není také žádným tajemstvím, že se o naše šikovné hráčky zajímají i jiné kluby a výsledkem tohoto zájmu je, že několik našich hráček bude od příští sezony nastupovat v prvoligovém týmu mladších dorostenek Handball PSG Zlín. Do zlínského týmu už od nás v zimě pře-

stoupil i brankář Adam Trýska. Také my pro příští rok do soutěže mladšího dorostu očekáváme posilu na post brankářky.

A na závěr, 26. až 30. června 2022 se bude v Olomouckém kraji konat Olympiáda dětí a mládeže. Součástí výběru házenkářek Jihomoravského kraje bude i pět hráček z Velké, které by měly tvořit základ jihomoravského týmu a budou tak reprezentovat nejen náš klub, naši obec, ale celý Jihomoravský kraj. Tak jim držte palce.

Děkujeme našim fanouškům za přízeň, našim partnerům za podporu, obci Velká nad Veličkou a Masarykově základní škole za spolupráci. Těšíme se na Vás v příští sezoně. Házené zdar!

*Za SKH Velká nad Veličkou
Zdeněk Janků*

Martináč hrušňový

Martináč hrušňový (*Saturnia pyri*) patří mezi Martináčovité – Saturniidae, je našim a současně evropským největším motýlem. Všichni martináci se vyznačují nápadnými oky na křídlech. Tato oka jsou součástí obrany motýla před predátory, neboť imitují oči dravce – sovy apod. Často bezbranného motýla zachrání před sežráním.

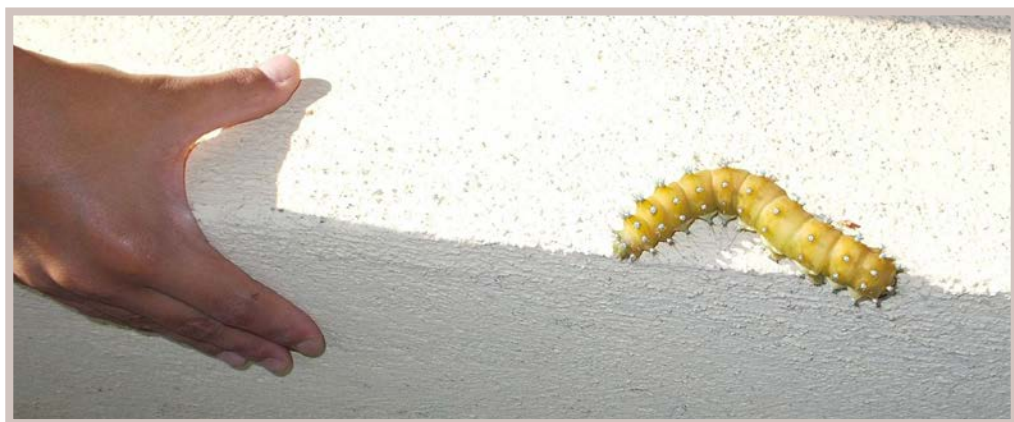
Samice motýla jsou vždy větší než samci. Kromě velikosti se dají rozeznat i podle tykadel. Samice má tykadla jednoduše zpeřená, samčí jsou až listovitě rozšířená. Samci v nich mají uloženy smyslové orgány, kterými registrují samičí feromony až na stovky metrů. Po spáření klade samice několik snůšek červenavých vajíček na listy a větvičky, především ovocných stromů. Vylíhlá larva – housenka (foto) je tmavá s červenými knoflíčky na těle, později je hráškově zelená s modrými knoflíčky. V dospělosti dorůstá do velikosti 10–12 cm. Před zakuklením se housenka zbarví do žlutorůžova, najde si vhodné místo a upřede z vláken kapkovitý útvar – kokon, ve kterém se zakuklí.

Za teplých květnových večerů motýli poletují kolem světel, kde je můžete přes den objevit sedět na podrostu nebo zdi domů a pokochat se jejich velikostí a krásným zbarvením.

Jan Habarta

*Fotografie poskytl Filip Bárta
včetně foto na titulní straně
(Babočka bílé C: Nymphalis c-album)*

Krátce od hasičů

Také hasiči se jako spousta jiných spolků vrací k normální činnosti. Začátkem letošního roku nám dobíhající koronavirová pandemie ještě neumožnila uspořádat tradiční hasičský ples, ale už teď máme termín plesu příštího, který bude 4. 2. 2023. Ovšem jarní měsíce nám už umožnily návrat k dalším akcím v jejich tradičních termínech. Po dvouleté přestávce se letos mohla uskutečnit halová soutěž mladých hasičů „Velická hala 2022“. V sobotu 19. 3. 2022 do Velké zavítalo 26 družstev starších žáků, 16 družstev mladších žáků a 4 družstva přípravy, celkem tedy 46 družstev

mladých hasičů. Soutěž byla první letošní prověrkou sportovních kolektivů a nutno dodat, že dopadla na výbornou a napověděla, že nás čeká zajímavá a napínavá sportovní sezóna. Pro nás organizátory to byla po několika letech první velká a organizačně náročná akce, která řádně prověřila naše schopnosti. Další velká akce nás čekala o dva měsíce později. Na velickém atletickém stadionu se o víkendu 14.–15. 5. 2022 konalo Okresní kolo požárního sportu. Hlavním pořadatelem této soutěže je Okresní sdružení hasičů okresu Hodonín a jedná se o postupovou soutěž. Ti nejlepší se kva-

lifikují do krajského kola a postupně si můžou vybojovat až postup na Mistrovství ČR v požárním sportu. V sobotu, kdy soutěžily žákovské kategorie, přijelo na velický stadion téměř 500 soutěžících, neděle pak na stadionu patřila kategoriím dorostu a dospělých.

Z dalších akcí máme v tuto chvíli už za sebou soutěž v disciplínách TFA Železný hasič Velká nad Veličkou, která se uskutečnila 5. 6. 2022 na velickém náměstí (v době mezi uzávěrkou a vydáním zpravodaje).

Poslední velkou akcí, která se bude konat v neděli 4. září 2022, je soutěž v požárním útoku „Memoriál Pavla Tomčaly“ (kategorie muži) a „O pohár starosty obce“ (kategorie ženy). Soutěž již tradičně proběhne na velickém náměstí a začátek je ve 13 hodin. Všichni jste srdečně zváni.

*Za velické hasiče
Zdeněk ěanků
foto Miroslav Lička*

2022
30.7.
sobota

Horňácká pěťadvacítka

Pořadatel: SK Kordárna Velká nad Veličkou

Přihlášky: od 14:30 hod. na stadionu, nejpozději 30 minut před startem

Místo konání: dětské kateg. a JUNDOR na stadionu TJ Kordárna Velká n/V

Startovné: 120 Kč / 5 eur - JUNDOR a dětské kategorie neplatí

Ceny: finanční a věcné, budou upřesněny v den závodu

1	15:20	přípravka - holky	2011 - 2012	400 m
2	15:25	přípravka - kluci	2011 - 2012	400 m
3	15:30	mladší žákyně	2009 - 2010	600 m
4	15:37	mladší žáci	2009 - 2010	600 m
5	15:45	starší žákyně	2007 - 2008	1 000 m
6	15:52	starší žáci	2007 - 2008	1 000 m
7	16:00	mladší přípravka - holky	2013 - 2014	300 m
8	16:07	mladší přípravka - kluci	2013 - 2014	300 m
9	16:15	mladší holky	2015 - 2016	200 m
10	16:22	mladší kluci	2015 - 2016	200 m
11	16:30	nejmladší holky	2017- 2021	70 m
12	16:35	nejmladší kluci	2017- 2021	70 m
13	16:40	dorostenky	2005 - 2006	1 000 m
14		dorostenci	2005 - 2006	1 000 m
15		juniorky	2003 - 2004	1 000 m
16		juniři	2003 - 2004	1 000 m

závodí se na tartanové dráze

17	17:00	Hornácká pětadvacítka - 52. ročník - 25 km
		Trat' závodu:
		Velká n.V., Javorník, Velká n.V., Hrubá Vrbka, Lipov, Louka, Velká n.V.
kategorie: muži, muži nad 40, 50, 60 let, ženy		

18	17:00	Hornácká osmička - 10. ročník - 8 km	
		Trať závodu:	
		Velká n.V., Javorník, Velká n.V.	
		kategorie: muži bez roz.kateg., muži nad 65, 70 let, ženy, ženy nad 35, 45, 55 let	

Závodí se podle pravidel MSBP 2022 a tohoto rozpisu. Závodníci ručí za svůj zdravotní stav, za děti ručí rodiče a doprovod. Pořadatel neručí za věci odložené v šatně.

Ondřej Spazier
ředitel závodu

Antonín Koplík
hlavní rozhodčí

Lidé ve Velké na přelomu 19. a 20. století část II.

Procházku Velkou na přelomu 19. a 20. století navážeme vedle pekárny Bedřicha Lercheho, kde nalezneme dům č. 65 (dnešní č. 104), ve kterém v roce 1857 žije Anna Prášková (nar. 1800, dříve psáno jako Prasechek), její syn Martin Prášek (nar. 1820) se svou ženou Annou (nar. 1826) a dětmi Annou (nar. 1849), Janem (nar. 1853) a Tomáš (nar. 1855). Později přibývají také další děti Alžběta (nar. 1860), Rozina (nar. 1862), Barbora (nar. 1865) a Eva (nar. 1868). Obživu rodiny představuje polní hospodářství.

Martin Prášek je půlčtvrtník neboli půlčtvrtláník, což znamenalo, že obhospodařoval cca 4–5 ha půdy. Vlastnictví půdy v tehdejších dobách vypovídalo o společenském postavení rodiny. Zemědělství bylo nejobvyklejším a nejbezpečněj-

ším způsobem obživy. V roce 1869 nacházíme v domě také dvě krávy, dvě telata a na pozemcích 8 úlů.

V roce 1880 v domě stále ještě nacházíme manžele Práškovy a jejich dcery Alžbětu, Evu a Rozinu, ale žije zde již také starší syn Jan se svou ženou Kateřinou a synem Janem (nar. 1880). Jan (nar. 1853) je evidován jako čekanec, tzn. syn pracující na otcově hospodářství, který čeká na otcův odchod na výminek. O 10 let později již dům náleží Janovi, když jeho otec zemřel a žije zde se svými syny Janem (nar. 1880), Jiřím (nar. 1881), Tomášem (nar. 1884), Cyrilem (nar. 1885) a Josefem (nar. 1890). Později se jim narodí ještě dcera Rozina (nar. 1896) a syn František (nar. 1897). Jan Prášek umírá v roce 1901 na zánět plic, krátce nato umírá i jeho žena Kateřina na

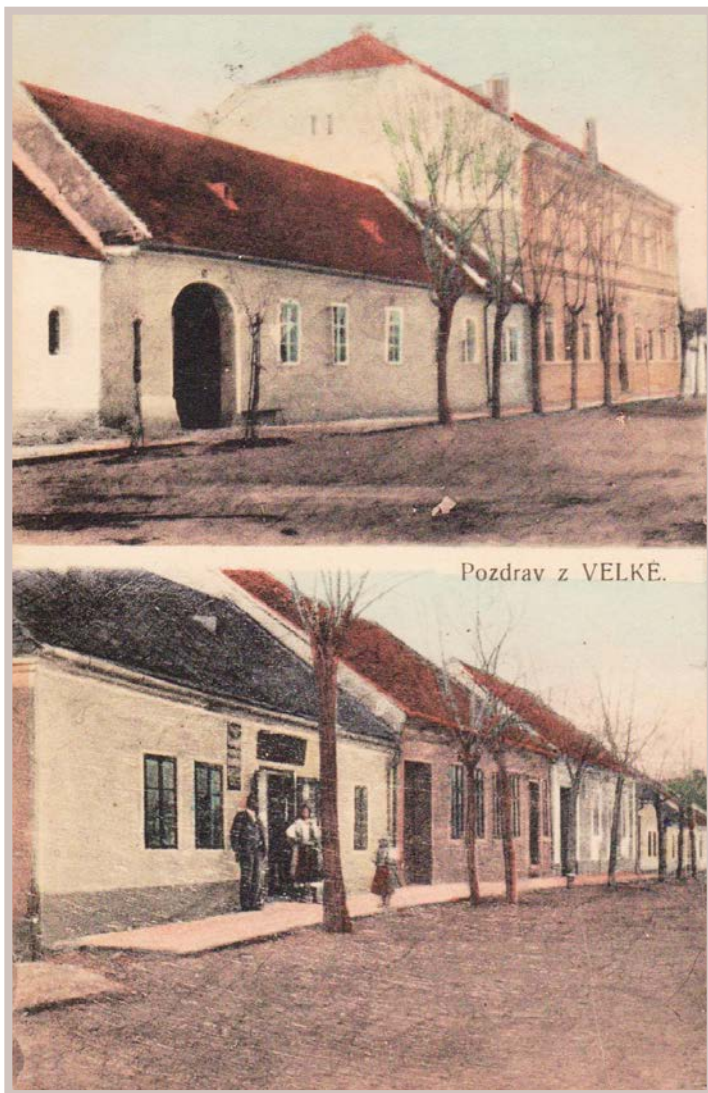

souchotiny a v roce 1910 je vlastníkem domu již Jan Rumíšek a později Kateřina Rumišková.

Dům je však reálně obýván židovskou rodinou Ignáce (1859) a Františky (1857) Grünzweigových, kteří zde bydlí spolu se svými dětmi Terezíí (1897), Bernardem (1891), Hermanem (1892) a Sofí (1894). Rodina Grünzweigova provozuje obchod s jižním ovocem. Syn Bernard pracuje jako obchodní příručí ve Vídni, dcera Sofie ve Vídni pracuje jako služka. Syn Herman se učí krejčovskému řemeslu na Vrbovčích. V roce 1921 žije rodina Grünzweigových na č. p. 383 – jedná se o předposlední dům na levé straně ulice Myjavská před odbočkou na železný most

přes Veličku směrem k pálenici. Rodina Grünzweigových včetně všech jejich potomků se stala obětí nacistického teroru za druhé světové války.

V roce 1921 v domě již bydlí rodina řezníka Ignáce Novotného (nar. 1842), kterého jsme v minulosti mohli potkat také v domě č. 101. (pohostinství U Lajzů),

později bydlel a provozoval obecní hostinec v domě č. 151 (prostory dnešního obecního úřadu). Na rodině Ignáce Novotného je pozoruhodné, že ještě v roce 1914 se mu narodil poslední syn Jaroslav. Ignáci Novotnému v té době bylo 72 let. O obdivuhodné vitální síle Ignáce Novotného svědčí také fakt, že v roce 1920 je oddán se svou

druhou manželkou Anežkou (nar. 1877). Anežce v tu dobu bylo 42 let a Ignáci Novotnému 78 let.

Dům č. 66 (v dnešním číslování č. 105) dlouhodobě náleží rodině Vrablců. V domě nalezneme v minulosti žít třeba Martina Vrablce (nar. 1804) s Alžbětou Vrablcovou (nar. 1810). Pokračovatelé rodu jsou Martin

Vrablc (nar. 1836) s manželkou Evou (nar. 1834) a Jan (nar. 1865). Jan Vrablc v domě nejdříve žil s manželkou Kateřinou (nar. 1869) s níž měl tři děti Kateřinu (nar. 1897), Tomáše (nar. 1899) a Martina (nar. 1902). Kateřina umírá v roce 1904 na hlavničku, což je jiné označení pro břišní tyfus. S druhou ženou Annou (nar. 1880)

měl další dvě děti Alžbětu (1910) a Jana (1912). Také druhá žena Janovi umírá předčasně, a to v roce 1918 na zápal plic. V roce 1919 si Jan bere svou třetí ženu Kateřinu, vdovu po vojínovi Františku Novákově, který padl na frontě v roce 1918. Rodina Vrablcova se živila polním hospodářstvím. Patřili také mezi tzv. půlčtvrtníky. K hospodářství patřil také jeden kůň, jalovice, dvě krávy, prase, 9 slepic a dvě husy.

Dům č. 67 (dnešní č. p. 106) náleží v roce 1857 Janu Buzikovi (nar. 1821), který zde žije se svou ženou Alžbětou (nar. 1820) synem Pavlem (nar. 1846). V roce 1869 zde však již nalézáme další rodinu žívící se polním hospodářstvím a to Hornáčkovi.

Martin Horňáček (nar. 1806) zde hospodařil se svou ženou Kateřinou (nar. 1808) a synem Jiřím (nar. 1851), který v rolnické tradici pokračuje se svou ženou Kateřinou (nar. 1855) a svými dětmi Martinem (nar. 1876) a Kateřinou (nar. 1879). Martin Horňáček pokračuje v rodinné tradici se svou manželkou Anežkou (1886) a dětmi Marií (1903), Vitem (1905), Františkem (1906) a dvojčaty Tomášem (1910) a Anežkou (1910). Zajímavostí u této rodiny jsou právě dvojčata, protože vícečetné porody končily v minulosti mnohdy smrtí novorozenců a často i samotné rodičky.

U porodu v té době asistovaly jen porodní báby, které v pozdějších letech musely projít přezkoušením u obvodního lékaře a některé ze zkušenějších kolegyně. Nesměly při své práci používat žádné nástroje a mohly asistovat pouze u nekomplikovaných porodů. U problematických porodů mohly

asistovat pouze v případě, že nebyl k dispozici lékař. Ve Velké tak postupně působily jako porodní báby Terezia Saradon (1801, č. p. 150) Anna Henkapelová (č. p. 116), Barbora Roháčková (č. p. 202), Amálie Oprchalová (č. p. 82), Kristýna Kašpárková (č. p. 142), Kateřina Pavlátková (č. p. 276), Anna Zemanová (č. p. 145) a v některých případech také Alžběta Pavlincová z Javorníka (č. p. 79).

V roce 1900 v domě nalézáme dočasně bydlet bednářského mistra Jana Zábelku, který se do Velké přišel z Těmic. Pobyt rodiny Zábelkovy na této adrese byl pouze dočasný a kopíroval pravděpodobně pobyt rodiny Horňáčkovy ve Spojených státech amerických v době první migrační etapy kolem roku 1900. V roce 1910 jej již nacházíme usazeného v domě č. 10 na Dolním konci. Martin Horňáček pak v USA pobýval ještě v roce 1910, kdy již zbytek jeho rodiny

včetně čerstvě narozených dvojčat je zpět ve Velké. V roce 1921 je dům sice stále ve vlastnictví Martina Hornáčka, ale jeho rodina se zde opět nezdržuje, ale v domě bydlí Anděla (Ida) Megová, dcera Antonína Megy hraběcího revírníka v Nové Lhotě a vnučka Antonína Megy nadlesního ve Velké.

Dům č. 68 (dnešní restaurace „Pod Lipama“ č. p. 107) patří v roce 1857 Štěpánu Buláňovi (nar. 1824) a jeho manželce Anně (nar. 1835). V roce 1869 pak c. k. poštmistrovi Rudolfovi Schoppkovi (nar. 1842) a jeho manželce Marii (nar. 1833) původem ze Strážnice. V roce 1880 již dům vlastní Antonín Benda rovněž c. k. poštministr a hostinský (nar. 1849) a jeho manželka Antonie Bendová (1845) rovněž původem ze Strážnice. V domě č. 107 sídlil od roku 1869 první poštovní úřad v obci proto se hospodě i v dnešních dnech říká

„Na staré poště“. V roce 1890 v domě žije rodina židovského hostinského Davida Grünefelda (nar. 1867), který zde žije se svou sestrou Rozálií (nar. 1868). David má v nájmu místní obecní hostinec. V roce 1900 zdejší hostinec provozuje zástupce významného rodu hostinských Hubert Kotásek (nar. 1873) se svou ženou Adélou (nar. 1880), kteří do Velké přicházejí v roce 1899. V roce 1900 se jim zde pak rodí syn Stanislav. Od roku 1906 však hostinec provozuje rodina Josefa Novotného (1843) původem z Jaroměře, který zde žije se svou ženou Karolínou (1843) a dcerou Boženou (1880). Hostinec mají pronajatý od roku 1906, kdy zde nahradili předchozího hostinského Huberta Kotásků. Hubert Kotásek odchází na dům č. 280, kde můžeme proslulou hospodu U Kotásků nalézt dodnes.

Lukáš Páchl

Uliční turnaje ve Velké neboli „Pouličáky“

První Uliční turnaj ve Velké nad Veličkou se uskutečnil v roce 1981. Za jeho vznikem stála především trojice fotbalových nadšenců Tomáš Prachař, Petr Kohút st. a Dušan Mička, ale za jeho úspěchem a popularitou stálo nadšení desítek či stovek občanů Velké, které z turnaje udělali nejen sportovní událost, ale především událost společenskou. S přestávkami se turnaj hraje na svátek Cyrila a Metoděje do dnešních dnů. Za obnovou tradice a také za zavedením zimní halové obdoby turnaje stojí Petr Kohút mladší. V dnešních dnech má však turnaj již pouze sportovní rovinu.

Inspiraci pro vznik turnaje zakladatelé čerpali v Lipově, kde se obdobný turnaj včetně doprovodných průvodů v minulosti

také konal. Předchůdcem Uličního turnaje byly také zápasy mezi jednotlivými dílnami na Kordárně, které se odehrávaly již od roku 1957. V minulosti se konal také uliční turnaj nadějí, který měl sloužit k vyhledávání nových talentů pro fotbalový klub.

Prvotní ročníky turnaje byly samozřejmě oslavou fotbalu, ale jejich dominantou se staly především pompézní průvody fanoušků jednotlivých týmů. Jak je zaznamenáno v kronice kopané ve Velké nad Veličkou, tak „stramičtí funkcionáři bledli závistí při pohledu na dobrovolnou účast v průvodu, která po všech stránkách zastínila prvomájové průvody jak množstvím účastníků, tak v přestrojení jednotlivců i skupin od nejstarších po nejmenší.“

Za vznikem tradice průvodů stál hráči a fanoušci Psí uličky, jejíž duší byl Dušan Mička. Psí ulička se stala rovněž vítězem prvního ročníku turnaje. Průvody směřovaly k fotbalovému hřišti z jednotlivých částí obce. Každý tým musel mít svou muziku, která průvod provázela, hrály zde hudecké muziky, dechovky i kytary. Průvody se začínaly řadit několik hodin před začátkem turnaje. Vznikla při nich řada ikonických fotek, které nám dnes připomínají odcházející slávu, dnes již klasického fotbalového turnaje. Ale kdo ví, co přinese budoucnost.

U příležitosti letošního turnaje, který se uskuteční 5. července 2022 na fotbalovém hřišti ve Velké, proběhne také výstava historických fotografií z průvodů prvních ročníků Uličního turnaje. Těšit se můžete na fotografie od Bohumila Kočího, Josefa Staňka, Víta Kaňúrka, Martina Tomeška a dalších.

Pokud by měl ještě někdo fotografie z průvodů Uličního turnaje k dispozici, rád zajistím jejich prezentaci na výstavě.

Lukáš Pachtl

Smutný příběh

Píše se 19. listopad 1944 je 11.30 hodin. Zdejší myslivci z obce Velká nad Veličkou pořádají hon na zajíce. Vyzbrojeni brokovnicemi, právě svačí a diskutují. Najednou se nad horizontem objeví letka amerických stíhacích letounů. Jeden z myslivců (dnes už se nikdo nedozví, zda se jednalo jen o hloupý žert, nebo zda v tomto osudném okamžiku sehrál roli i alkohol pro zahřátí) zalícil svoji brokovnici směrem k letounům se slovy „Já po nich strelím, jak na to budu reagovat“ a zmáčkl spoušť. Ozvaly se dva výstřely. Samozřejmě výstřel z brokovnice neznamenal pro letoun žádné ohrožení s ohledem na zbraň i samotnou vzdálenost. Situace bohužel nabrala velmi rychlý spád. Pilot jednoho z letadel patrně na tmavém povrchu země zahlédl z výšky jemné zakroužení ze zbraně jedné z mnoha ozbrojených postav a situaci vyhodnotil jako nepřátelskou. Odpoutal se od sestavy, sklopil příď směrem k lovcům a odjistil šest kulometů. Řvoucí dvanáctiválcový motor Packard V-1650 o objemu 27 litrů ohlušil místní krajinu. Myslivci se ve zmatku snaží schovat do brázdy kolem pole. Pilot mačká spoušť a krajinou zašteká 6 kulometů ráže 12,7 mm. Stačil krátký okamžik.

Pavel Kohut (č. p. 180) a Josef Slovák (č. p. 487) zahynuli na místě, Tomáš Vrabec (č. p. 130) po převozu do Zemské nemocnice v Uherském Hradišti. Jan Zeman, Martin Kohút, Josef Pešek a František Dyčka utrpěli zranění. Celková bilance: 3 mrtví a 10 zraněných.

Po tomto náletu následuje zhruba v 11.50 hodin ještě útok na jednu ze tří lokomotiv úzkorozchodné trati Bzenec – Tasov, zranění byli tři její zaměstnanci: strojvedoucí Jaroslav Kettler, topič Miroslav Zrůna a brzdař František Tomek.

Americké letouny s největší pravděpodobností patřily k 31. stíhací skupině 15. letecké armády startující z italské letecké základny a nejspíš se jednalo o letouny P-51 Mustang vyzbrojené 6 kulomety ráže 12,7 milimetru, každý o kadenci až 750 ran za minutu. Projektily prošly i skrz kola lokomotiv či kolejnic. Jednalo se o období, kdy americké letouny zvýšily tlak a útoky na nepřátelské cíle na našem území. Následující den 20. 11. 1944 je bombardovaný Hodonín americkým svazem bombardérů.

Pokud pojedete kolem, zastavte se u pomníku obklopeného třemi stromy, každý za jednu oběť, který připomíná tuto

tragickou událost. Nachází se po levé straně silnice č. 71 kousek před česko-slovenskou hranicí směrem na Vrbovce.

Prachář Dušan

Zdroj: převzato z Lipovských lístků

V sousední obci jsme objevili zajímavou službu a tak jsme požádali majitele, aby se představil v našem zpravodaji. Redakce

Půjč si vercajk aneb Jak jsem díky poruchovému autu k bagru přišel...

Že vám nadpis nedává tak trochu smysl? Pojdme se společně podívat na to, jak jsem se dostal od rozbitého auta k půjčově stavební techniky a drobného nářadí.

Do prvního auta jsem kvůli opravám investoval víc, než byla jeho kupní cena.

PRODÁNO. Auto jsem se rozhodl poslat do světa a pořídil jsem si takové, na které se budu moct spolehnout. Bohužel, historie se opakovala, a já jsem opět koupil „zajíce v pytli“. Dovož z Německa, malý nájezd km, slušná výbava, ale poměrně vysoká cena.

Nicméně, pro koupi jsem se rozhodl. Dnes mám auto 5 let a jeho opravy již přesáhly 100 000 Kč. PRO-DAT! Už jsme auto nechtěli ani vidět, a tak jsme se vloni koncem roku začali poohlížet po novém autě. A potom to přišlo! Jako každý kluk i já jsem měl svůj sen, mít vlastní bagr. Bylo pondělí a já přišel s myšlenkou, že dáme našemu autu druhou šanci a půjčené peníze raději investujeme do vysněného bagru. Nevěřil jsem, že moje žena bude souhlasit, ale opak byl pravdou. Právě ona mě naopak podpořila, a tak jsme se rozhodli vyzkoušet podnikání. Já od vyučení prakticky nedělám nic jiného než strojníka kolových a pásových bagrů a jiných stavebních strojů. Práce mě opravdu baví a povím vám, že není nic lepšího, než dělat to, co vás baví.

Nejenže nabízíme výkopové práce, ale také nabízíme zapůjčení samotného bagru. Práce s ním není tak složitá a ze všeho vás velmi rádi proškolíme. Záleží jen na vás, na co si troufnete. Stroj vám po domluvě přivezeme, nebo si jej můžete zapůjčit s přívěsným vozíkem. A že k vám bagr nevjede? Nebojte, projede 80 cm, takže klidně i do obývacího. Dosáhne 1,6 m do hloubky, zvládne třeba i přípojku vody či kanalizace. Aby zákazníci nemuseli pro něco k nám a pro něco jinam, naše půjčovna dále nabízí vibrační pěch (žábu), vibrační desku (žehličku) včetně gumy na zažehlení zámkové dlažby, vrtačku nebo třeba kango.

A protože jsme tu takový, jak já říkám, „zakopaný kraj“, snažili jsme se udržet lidové ceny, některé jsou skoro poloviční proti nabídkám v okolí. V případě zájmu navštivte facebookové stránky *Půjč si vercajk*. Ano, Půjč si vercajk! Veškeré informace vám poskytneme také na telefonním čísle 734 740 334, kde vám rádi odpovíme na vaše dotazy. Nezapomínejte, vždy je lepší malý bagr, než velká lopata!

Závěrem bych chtěl poděkovat své manželce Simoně, díky jejíž podpoře se můj sen stal realitou. Své ANO jsme si řekli 14. května 2022 u větrného mlýna v Kuželově. Jelikož i my jsme sháněli slavobránu, ozdoby na auto či reproduktory k ozvučení svatby, tak jsem se rozhodl pro koupi těchto věcí a přidal je k naší půjčovní nabídce. Třeba teď čekají právě na vás.

Martin Mička, Hrubá Vrbka

Hruška

Při vjezdu do Velké, v místě zvaném Karnáč, poblíž kamenného kříže u cesty, stojí stará planá hruška – odrůda „polnička“. Jde o jeden z nejstarších ovocných stromů v katastru obce i na Hornácku. Je označena malou plechovou cedulkou „Strom chráněný státem“. Potřebovala už zbavit starých suchých větví a tak letos na jaře dostala omlazovací řez, který provedli pracovníci obecního úřadu – za to jim patří poděkování.

Ovocnářství má v našich krajích dlouhou tradici, např. kniha *Klíč štěpařský čili nawedení k štěpování owocných stromů a popis nejznamenitějších druhů owocných v Čechách*, vydaná v Praze roku 1848,

popisuje 28 odrůd třešní, 19 odrůd višní, a u hrušní popisuje dokonce 112 odrůd!

Protože pěstování starých odrůd ovocných stromů se vytrácí, rozhodla se před několika lety skupina nadšenců pod odborným vedením pana Ladislava Tomčaly vytvořit sad těchto starých odrůd v místě zvaném Katova hruška, podle hrušky, která zde stávala. Vysadili zde 5 starých odrůd s názvy: avranžská, špinka, Hardyho, majdalena, oharkula.

Bude ještě roky trvat, než z nich budou velké stromy, ale to hezky komentuje autor zmíněné knihy:

„Pomyslí-li si snad mnohý: k čemužby mi to bylo platné, když člověk, který všecku svou pilnost na štěpařství obrátí, sám se toho nedočká, aby stromky sázené svou rukou widěl nésti owoce? Kdyby každý člověk takto smýšlel, a kdyby naši předkové byli takto smýšleli, bylo by se až posavad na světě málo stalo neb docela nic; svět by se podobal veliké pustině, a my bychom se požívání mnohého pohodlí a mnohých radostí musili docela odříci.“

Ladislav Tomčala
a Luděk Mikáš

Několik rad pro koupi a prodej nemovitostí

Významnou část své praxe jsem věnoval poskytování právních služeb pro realitní kanceláře a makléře a základní poznatky se pokusím shrnout do několika užitečných rad.

1. Rada pro kupujícího:

Kupuji-li starší nemovitost, tak zbytečně nešetřím a nechám si udělat na objekt **znalecký posudek nebo si alespoň na místo vezmu opravdu zkušeného stavaře**, který je schopný stav nemovitosti posoudit. Je třeba si uvědomit, že soudný prodávající nemovitost načančá, navoní, vymaluje a před mokrý roh v obýváku, kde je vadná izolace, přitáhne luxusní sedačku. A nejlepší makléři dokážou skvěle pracovat s emocemi kupujících a Ti mnohdy po první prohlídce podepisují nevýhodné rezervační smlouvy a posílají realitákům provize, aniž by si uvědomili, kolik je bude stát rekonstrukce a případné opravy. Já sám bych si nedovolil koupit nemovitost bez stanoviska dobrého znalce. Odměna znalci je nesrovnatelná s odměnou makléře a zanedbatelná v porovnání s kupní cenou nemovitosti. Je vhodné předcházet případům, kdy kupující koupí dům bez připojení na kanalizaci, nebo zjistí, že přívod vody je ze studny na cizím pozemku nebo dům je staticky vadný a do dvaceti let spadne.

2. Rada pro prodávajícího:

Nikdy! Opakuji důrazně, **nikdy nepředáváme** nemovitost k rukám prodávajícího před provedení zápisu vlastnického

práva na nového vlastníka na katastru a před složením kupní ceny do úschovy advokáta, nebo notáře. Pokud Vám makléř podobné nápady nevymlouvá, tak nedělá svoji práci dobře. V extrémních případech se nedočkaví kupující vrhají do rekonstrukcí nemovitostí ještě před provedením vkladu vlast-

nictví. Z těchto případů se pak rekrutují největší nešťastníci hledající pomoc u advokáta, v televizi, u ombudsmana. Při nedodržení této rady očekávejte s vysokou pravděpodobností spory mezi účastníky.

4. Rada pro obě strany:

Rozumné je dát kupní smlouvu připravenou realitkou k posouzení a k revizi svému advokátovi. I u dobře připravené smlouvy se obvykle najdou detaily k doplnění (např. zastropování výše smluvních pokut), které klient v případě potíží ocení. Náklady jsou opět zanedbatelné ve vztahu k ceně nemovitosti. Mrzí mě, že téměř nikdo nedává svému právníkovi k revizi návrh smlouvy s realitkou, přičemž se účastníci obírají o možnost vyjednání snížení provize realitních kanceláří, které se běžně pohybují ve statisících. Advokát ví, jaká je běžná odměna realitní kanceláře a ví, kdy je výše odměny nestoudná.

Mgr. Evžen Morávek,
advokát ve Velké nad Veličkou
Tel. 776 88 44 48

Poradci Bílého kruhu bezpečí mohou nyní přijet až za vámi

Již 25 let pomáhá brněnská pobočka Bílého kruhu bezpečí obětem trestných činů, pozůstalým i svědkům trestných činů. A od loňského roku dokonce není vázaná na prostory brněnské poradny. Díky tomu, že pro svou činnost získala vozidlo, mohou poradci z Brna vyjet za klienty i mimo své domovské město.

Drtivá většina obětí kriminality, která se obrací pro pomoc na brněnskou poradnu Bílého kruhu bezpečí žije v Brně či okolí. Je však samozřejmé, že oběťmi se stávají i lidé mimo tuto oblast. A pokud nebydlí v dojezdové vzdálenosti od Brna nebo je pro ně zkrátka nemožné na pobočku přijít, zůstávali až do nynějška odkázáni pouze na naši bezplatnou non-stop linku pro oběti na čísle 116 006. Změnu v této situaci přináší právě mobilní poradna. Díky ní se nyní právní a psychologická pomoc může dostat do kteréhokoli kouta Jihomoravského kraje.

Obrátit se na Bílý kruh bezpečí mohou například oběti ublížení na zdraví, týrání, vydírání, znásilnění, porušování domovní svobody, loupeže, podvodu, krádeže a mnohých dalších trestných činů. Poradci jim

nabídnou především konzultaci, při které vyslechnou konkrétní příběh a poskytnou právní informace a psychickou podporu. Poradci pracují bezplatně a konzultace jsou diskrétní. Setkat se s právníkem a psychologem může klient prakticky na jakémkoli místě, a to i v mobilní poradně samotné. Je vybavena tak, aby konzultaci bylo možné vést přímo uvnitř. Klient tedy nemusí uvádět svou adresu pro to, aby si poradce k sobě zavolal.

Přístup ke službám Bílého kruhu bezpečí je velice jednoduchý. Stačí jedno zavolání na kontaktní telefonní číslo 732 842 664. Pracovnice bílého kruhu pak s volajícím domluví vše potřebné a dohodne konkrétní podobu a možnosti konzultace. Díky mobilní poradně již není domluva vázaná pouze na konzultační hodiny brněnské pobočky, tzn. čas konzultace je domluven dle možností klienta. Přijít však stále může klient i osobně, a to každé úterý či čtvrtek. I v takovém případě je však lepší se objednat na uvedeném mobilním telefonním čísle.

V případě potřeby pomoci neváhejte Bílý kruh bezpečí kontaktovat.

www.bkb.cz

Informace

Redakce zpravodaje uvítá vaše příspěvky nebo návrhy – co vás zajímá, co chcete vědět nebo sdělit občanům. Své připomínky, návrhy či sdělení můžete posílat mailem na adresu zpravodajvelka@centrum.cz nebo poštou na adresu: Kulturní komise, Obecní úřad, 696 74 Velká nad Veličkou. Uzávěrka příštího čísla je **25. srpna 2022**.

Zpravodaj Obce Velká nad Veličkou 151, IČO 00285447, název zpravodaje: Velický zpravodaj (vychází 4x ročně), vydání červen 2022, ev. číslo periodického tisku: MK ČR E 21709, zpravodaj vydává Obec Velká nad Veličkou. Redakční rada: L. Slováková, J. Machálková, L. Mikáč. Kontakt: zpravodajvelka@centrum.cz. Sazba a tisk: Nakladatelství Albert Boskovice.

Národopisný soubor Veličánek I